

KÖZTELEK

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI LAP.

AZ ORSZÁGOS MAGYAR GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Megjelenik minden szerdán és szombaton.

<p>Az országos magyar gazdasági egyesület tagjai ingyen kapják. Nem tagoknak előfizetési díj: Egész évre 20 korona, félévre 10 korona, negyedévre 5 korona.</p>	<p>Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület tulajdona. Az egyesületi tanács felügyelete alatt: Főszerkesztő és kiadást felelős: Forster Géza az OMGE. igazgatója. Felelős szerkesztő: Szilassy Zoltán az OMGE. szerkesztő-titkára.</p>	<p>Szerkesztőség: Budapest, IX., Köztelek-utca 8. Kiadóhivatal: Budapest (Köztelek), Üllői-út 25. szám. Kéziratokat a szerkesztőség nem küld vissza.</p>
---	---	--

AZ „OMGE.” KÖZLEMÉNYEI.

Ülésnapok a Köztelken.

- 1905 április 12. és 13-án d. u. 4 órakor. Dohány-termesztési bizottság ülése.
 • • 14-én d. e. 10 órakor. Igazgató-választmányi ülés.
 • • 14-én d. u. 4 órakor. Szőlősgazdák Orsz. Egyesületének ülése.
 • • 17-én d. u. 4 órakor. Vásárcsarnok Ellátó Szövetkezet közgyűlése.

MEGHÍVÓ

az „Országos Magyar Gazdasági Egyesület” igazgató-választmányának
ugyis mint a

„Gazdasági Egyesületek Országos Szövetsége” végrehajtó-bizottságának

1905. évi április hó 14-én, azaz pénteken délelőtt 10 órakor a „Köztelek” új székházában (Budapest, IX. kerület, Köztelek-utca 8. szám) tartandó

I. ülésére.

(Tárgysorozatot lásd a „Köztelek” f. évi 27. számában.)

Az „OMGE.” könyvtári katalógusának III-ik pótfüzete is megjelent s mindazon tagjainknak, akik megszerezni óhajtják ingyen megküldjük, ha 10 fillér postabélyeg beküldése mellett, az egyesület könyvtárához megkeresést intéznek. Egyesületünk tagjai, akik az első és második füzetet is óhajtják birni, hasonlóképp megrendelhetik. Tudatjuk, hogy a könyvtár hétköznapokon délután 4-6 óráig nyitva áll, s ugy egyesületünk tagjai, mint érdeklődők ez időben használhatják. *Igazgató.*

A földmívelési és növénytermesztési szakosztály ülése.

(1905. ápr. 6.)

Jelen voltak *Dessowffy Emil* gróf elnöke alatt: *Dessowffy Aurél* gróf az egyesület elnöke, *Zselénski Róbert* gróf az egyesület alelnöke, *Cserháti Sándor* a szakosztály alelnöke, *Bajor Aladár*, *Bajor József*, *Bernát István* dr., *Bolla Mihály*, *Émódy József*, *Ermet Gyula*, *Farkas Géza* dr., *Hammersberg Jenő*, *Horváth János* dr., *Jankó Miksa* dr., *Jászberényi András*, *Jablonowski József*, *Károly Rezső*, *Kirchner József*, *Lázár Pál*, *Léderer Károly*, *Mayer Pál*, *Mike János*, *Ráczó Imre*, *Reusz Henrik*, *Szikossy Aladár*, *Tormay Béla*, *Truka József* és *Walkó István*; az egyesület titkára részéről: *Forster Géza* igazgató, *Rubinek Gyula* ügyvezető-titkár, *Szilassy Zoltán* szerkesztőtítkár, *Jeszenszky Pál* titkár és *Árkövy Richárd* dr. segédtitkár.

Elnök az ülést megnyitván, üdvözlö a megjelenteket és felkéri *Cserháti Sándort*, hogy tegye meg előterjesztését az alföldi gazdálkodás reformja tárgyában.

Az alföldi gazdálkodás reformjának kérdése.

Cserháti Sándor abból indul ki, hogy a múlt évben *Berger Károly* intéző a „Köztelek”-ben az alföldi gazdálkodásról le-sújtó bírálatot mondott, miáltal ez a kérdés ismét napirendre került. Szóló, ki az Alföld gazdálkodási viszonyaival már régóta foglalkozik, ugyanakkor szintén foglalkozott a kérdéssel a „Köztelek” hasábjain, kifejtve azokat az okokat, melyeknek megszüntetése nélkül az Alföldön az okszerű gazdálkodás meg-honosulását — nem szólva itt uradalmakról — hiába várjuk. Hogy az Alföldön milyrosszul gazdál-kodnak, annak bizonyítékai az alacsony termésát-lagok, melyek még jó esztendőkhben is alig ütök meg a 8 mm.-t. Hogy ennek nem a klíma az oka, mint azt egyesek mondani szokták, azt bizo-nyítja az a körülmény, hogy az Alföldet ter-mékenységeért valamikor Magyarország Kánaán-jának nevezték. A klíma akkor sem volt más, ellenben bővelkedett a talaj tápláló erőben, melyet azóta meglehetősen kihasználta.

Ez a kihasználása a talajerőnek ma is tart, a nélkül, hogy annak pótlásáról gondos-kodás történnék. Épp ezért szóló a fennálló viszonyok között egyáltalában nem találja örven-detesnek a gőzekezesántásnak az Alföldön való elterjedését. Ez azt fogja eredményezni, hogy a gazda az eddigi 15 cm. mélység helyett 25 cm. mélységig fogja a talajt kiszarolni, ami annak teljes kimerüléséhez fog vezetni.

Ez a helyzet és ezen változtatni kell. Tenni kell ezt annál is inkább, mert az ország leg-magyarabb részéről van szó. Hogy az alföldi gazdálkodás rossz, annak nem a gazdák az okai. Ők a viszonyoknál fogva másként nem is gaz-dálkodhatnak. Azokat az okokat kell tehát megszüntetni, melyek az okszerű gazdálkodás terjedésének útját állják. Ilyen ok első sorban a községek tulságos nagy határa, mely sokszor a százezer holdat is meghaladja. Természetes, hogy az a gazda, ki földjétől több óranyi távol-ságra a faluban vagy városban lakik, csak felületesen gazdálkodhatik. Van ugyan künn a földjén tanyája, de az csak arra való, hogy vetés, aratás, vagy kápálás idején védelmet nyújtson eső és szél ellen. Hogy a gazda földjét ily körülmények között alapo-san meg nem munkálhatja, meg nem trágyáz-hatja, hogy takarmányt nem természet, az természetes. Lehetetlenné teszi ezt a földnek óriási távolsága a gazda lakóhelyétől, mihez még az utak rosszasága és sokszor járhatat-lansága is járul. A gazda ebben a kényszer-helyzetben nem tehet egyebet, mint azt, hogy búzát természet buza után, közben néha kuko-riczát és azután megint búzát. Ez az oka a jövedelem csekélységének és ingadozásának és csak a nép szerény igényei teszik ma még a megélhetést lehetővé. Ez a helyzet a jövőben még rosszabbra fog fordulni, mert a talaj mindjobban kimerül.

Hasonló a helyzet a Bánságban, azzal a különbséggel, hogy ott nincsenek tanyák. Ott teljesen a községből gazdálkodnak. Buzát és kukoriczát természetnek felváltva. A talaj-művelés rossz, trágyát a föld alig kap. Kánaáni termésekről tehát szó sem lehet, mert a táp-anyag évről-évre fogy, pótlására pedig semmi sem történik. Pedig a gazda már ismeri a

Megbízható tisztaságú és csiraképes gazdasági-, konyhakerti- és virág-magvak beszerezhetők a

Magyar Mezőgazdák Szövetkezeté-nél, Budapest, V., Alkotmány-u. 31.

Arjegyzéket kívánatra ingyen és bérmentve küldünk.

trágya értékét, de a trágyázás a vázolt viszonyoknál fogva nincs módjában.

Az alföldi nép jövőjének biztosítására tehát okvetlenül szükséges, hogy a fennálló gazdasági rendszer megszűnjék. Azt az indítványt terjeszti a szakosztály elé, hogy az egyesület küldjön ki valakit, vagy esetleg többeket, kik néhány vármegyében a helyszínen tanulmányozzák a gazdasági viszonyokat és a tapasztalatakról azután beszámoljanak, mire megindulhatna az egyesület kebelében az eszmecsere a teendőkről.

Zselénski Róbert gróf konstatálja, hogy a helyzet a multhoz képest már is jelentékenyen javult. Szóló ismer vidéket, hol a 80-as években még hallani sem akartak a trágyázásról és a trágyát eladták, ahol azonban ma mindenki kiviszi a trágyát földjére, bár az messze fekszik a községtől. Egyes magyar vidékeken már a tanyákon is tartanak állatokat. Itt-ott már műtrágyát is használnak.

Nagy része van a helyzet eme javulásában a gazdasági egyesületeknek.

Szóló meg van róla győződve, hogy ha a gabonáarak emelkednek, rövid idő múlva nemcsak az istállótrágyát fogják a szántóföldre kivinni, hanem a műtrágyázás is általánosan el fog terjedni. Mindazonáltal elismeri, hogy egyes vidékeken még ma is nagyon rosszul gazdálkodnak, különösen ott, hol nagybirtokok nincsenek, vagy azok is rosszul kezeltetnek. A javaslatot elfogadja.

Tormay Béla azt tartja, hogy minden erővel oda kell hatni, hogy a takarmánytermő terület növeltség. Behatóan foglalkozni kell a legelők kérdésével. Meg kell állapítani, hogy mily módon lehetne legelőinket javítani. Nézete szerint a legelők fenntartása nemcsak az állattenyésztés, hanem a közegészségügy szempontjából is szükséges. Egyetért előadóval abban, hogy az alföldi gazdálkodást behatóan tanulmányozni kell, de ebbe a tanulmányba be kell vonni a legelők kérdését is. A gazdát részint oktatással, részint példaadással, részint pedig rendeletekkel kell a helyes legelőgazdaságra szoktatni. Rendeletekben ki lehetne mondani, hogy bizonyos legelőket, melyeknek fenntartása okvetlenül szükséges, feltörni nem szabad.

A javaslatot elfogadja azzal a pótlással, hogy a legelők kérdése is beható tanulmány tárgyává tétessék.

Löherer Andor teljesen egyetért előadóval abban, hogy az alföldi gazdasági viszonyok valóban siralmasak. Saját tapasztalásból tudja, hogy egyes területek, melyek a községektől távol esnek, sem trágyázásban, sem megmunkálásban nem részesülve, a kultúrából teljesen kiestek. A vidéki gazdasági egyesületeknek óriási tere nyílnék a jobb talajmivelés meghonosításában. Szóló azt tartja, hogy a bajnok oka a marhaállomány csekélységében is keresendő. Azt óhajtja, hogy az illető, ki a viszonyok tanulmányozásával meg fog bizatni, a marhaállomány nagyságára és a földnek mivelési ágak szerint való megosztására is figyelemmel legyen, hogy kitűnjék, hogy mily mértékben látható el a föld trágyával. Egyes helye-

ken az elhibázott tagosítás is sok bajnak vált okozójává. A javaslatot elfogadja.

Lederer Károly rámutat arra, hogy a gazdát szociális szempontok arra kényszerítik, hogy a községben lakjék.

A rossz alföldi gazdálkodásnak főoka a csekély marhaállomány, melylyel együtt jár a csekély trágyaprodukczió. Minden lehetséges eszközzel tehát a szarvasmarhaállomány gyarapítására kell törekednünk. Ezzel a pótlással elfogadja az előadói javaslatot.

Jankó Miksa dr. azt tartja, hogy az akciónak sikere érdekében a kezdeményezésnek maguktól az érdekelt gazdáktól kellene kiindulnia vagy legalább azt a látszatot kellene előidézni, mintha maguk a gazdák volnának a kezdeményezők.

Ertekezleteket kellene tehát összehívni, melyeken maguk a gazdák adnák elő panaszait és óhajait. Előzetesen gondoskodni kellene azonban, hogy ezek már előkészített talajra találjanak.

Forster Géza konstatálja, hogy az alföldi helytelen gazdálkodás okai tekintetében nincs meg a kellő tájékozódottság, miért is teljesen egyetért Cserhádi javaslatával, hogy a kérdés ott a helyszínen beható tanulmányozás tárgyává tétessék. Ez többféleképpen történhetik. Történhetik úgy is, hogy az egyesület felkér egyes alföldi gazdákat, hogy mondják el véleményüket a baj okai felől, történhetik azonban úgy is, hogy az egyesület valakit kiküld, ki egyes városokban vagy falvakban hosszabb ideig tartózkodván, behatóan tanulmányozza az illető vidék mezőgazdasági viszonyait és tanulmányozása eredményéről az egyesületnek jelentést tesz. Szóló a helyzet tanulmányozásának mindkét említett módját igénybeveendőnek tartja. Szükségesnek tartja továbbá, hogy egyes alföldi gócpontokon népies gyűlések tartassanak, melyek alkalmasak arra, hogy a nép szájából halljuk, hogy miben látja a baj okát és miképpen véli azt orvosolhatónak.

Tormay Béla felszólalása kapcsán rámutat arra, hogy a tuberkulózis pusztításának egyik főoka az, hogy az alföldi városokban, melyeknek kanalizálása fekvésüknél fogva lehetetlen, az emberi ürüléket emésztő gödrökbe süllyeszti, miáltal a talaj és a kutak vize megmetyeztetik. Ha ez az emberi ürülék trágyázásra használtatnék fel, nemcsak a mezőgazdaságnak volna belőle nagy haszna, hanem a halandóság is jelentékenyen csökkenne. Szükségesnek tartja, hogy oly helyeken, ahol a tagosításnak nagyon sok akadálya van, részleges tagosítás is megengedtesék, amire az egyesület már a tagosítási törvény tárgyalása alkalmával is rámutatott.

Szóló nézete szerint az alföldi gazdálkodás kérdésével annál is inkább foglalkozni kell, mert ezzel elsősorban a magyarságot erősítjük meg. Minden rendelkezésre álló eszközt felhasználásával tanulmányozni kell tehát ezt a fontos kérdést, hogy ez a szükséges adatok egybegyűjtése után megvitatás tárgyává tétessék. A javaslatához hozzájárul.

Desseffy Aurél gróf teljesen egyetért a Cserhádi és előtte szólott által mondottakkal.

A maga részéről azonban szükségesnek tartja, hogy az alföldi gazdasági egyesületek felszólíttassanak a szántóföldre, legelőre és rétre vonatkozó adatok összeállítására, melyeknek alapján vándortanárok a helyszínen kifürkészhetik a helytelen gazdálkodás okait.

Cserhádi Sándor a kérdés részleteinek tárgyalását ezidőszert korainak tartja. Első dolog, hogy a kérdésben tájékoztatást nyerjünk. Csak azután lehet majd arról beszélni, hogy a bajon miképpen lehet segíteni. Zselénski gróf felszólalására reflektálva elismeri, hogy ma már a legtöbb helyen másképpen gazdálkodnak, mint 25 év előtt. Ha azonban a dolog mélyére tekintünk, azt látjuk, hogy a paraszt csak azt tanulja meg, hogyan lehet a föld erejét jobban kihasználni, arra azonban, hogy a talajertőt kímélje, nem lehet őt rászoktatni. A szuperfoszfáttal való trágyázás is csak arra vezet, hogy fokozott mértékben vonja ki a talajból annak egy másik fontos alkotórészét, a nitrogént. Ami a Tormay által felvetett legelőkérdést illeti, annak megoldását megkönnyíti az, hogy e tekintetben a gazdák részéről meg van a kellő érdeklődés. Nem ért egyet Forster igazgatóval abban, hogy az alföldi városok nem kanalizálhatók. Arad városa pl. kanalizálva van. A mezőgazdaságra nézve azonban ez azzal a hátránnyal jár, hogy az emberi ürülék, mint trágya, kárba vész. Ujból ajánlja elfogadásra javaslatát, mely egyelőre csak a kérdés tanulmányozására irányul.

Rubinek Gyula azt indítványozza, hogy a szántóföldre, legelőre és rétre vonatkozó adatok nem a gazdasági egyesületek útján szereztessenek be, mert sokkal könnyebben szerezhethők azok be a központi statisztikai hivataltól. Felkérendőnek tartja azonban a vidéki gazdasági egyesületek közül a torontál-, temes-, békés-, szolnok- és pestvármegyeit, hogy az alföldi gazdálkodás kérdését a maguk részéről is tanulmányoztassák olyképpen, hogy arra egy-egy alkalmas egyént kiküldenek.

A szakosztály Cserhádi javaslatát elfogadja és egyúttal elhatározza azt is, hogy javaslatot tesz a választmánynak, miszerint a torontál-, temes-, békés-, szolnok- és pestvármegyei gazdasági egyesületek felkéressenek a szükséges adatok összegyűjtésére, valamint arra is, hogy a kérdést alkalmas egyénekkal maguk is tanulmányoztassák.

Uj magyar komlószáritó-berendezés.

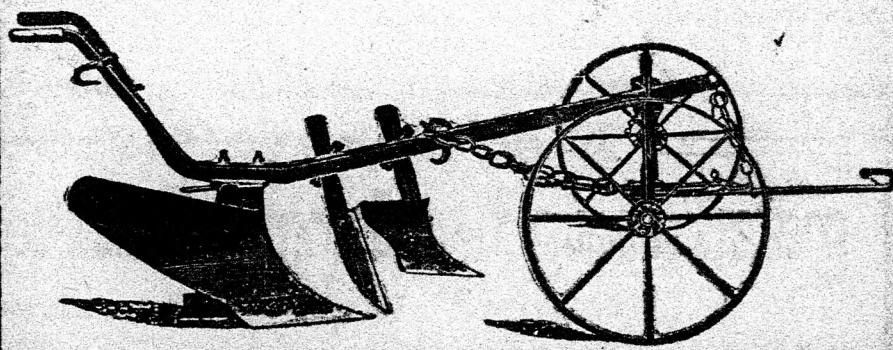
Ezután Kirchner József gépészmérnök egy új komlószáritó-berendezést mutatott be a szakosztálynak, melynek leírása főbb vonásokban a következő:

Az egész száritó-berendezés három térből áll: a fűtő-, száritó- és gőztérből. Legalól a fűtőterben van a téglából épült és chamotte-al bélelt kemence. A kemenczéből zeg-zugban megtörve vonul végig az épületen a fűtőt elvezető és az alólról az ugynevezett szívó nyílásokon bejutó levegőt felmelegítő csőrendszer. A felmelegített levegő a száritó szintek alá jut, melyek oxidált vassodrony-szövetből állanak és forgatható lemez-hengerekre huzatnak, melyek segítségével mozgásba hozhatók.

ACZÉLEKÉK

ajánlom a legjobban bevált szerkezetű teljesen aczél anyagból, pánzcél aczélkormányokkal, tégelyaczélból készült ekfejjel **EGYES EGYETEMES** és **TÖBBVASU EKÉMET**, valamint talajmivelő eszközeimet **TELJES SZAVATOSSÁGGAL** olcsó ár és kedvező feltételek mellett

BÄCHER RUDOLF

KIZÁRÓLAGOS
EKÉGYÁRA

BUDAPEST, VI., NAGYMEZO-UTCZA 68. SZ.
Magyarorszáni vezérkényviselő: **SZÜCS ZSIGMOND.**

van, mel
hol 1—1
forgatása
forgatás
sal elére
komló az
felkerül
kerülnek.
nek ujbo
gott lejt
ban a sz
gőztér,
vágott ny
Miu
mértékbe
előadó m
köszönet
adásáért,
be a szál

Baja
következ
A
bádogeder
az a hajta
helyezhető
válynyszer
nek széle
oldalán ki
pyrethrum

A kor
lékkel a kor
A komlóbo
szinü állat
sokat soksz
tásnak fejl
szertien me
hajtásait is
mennyiség

A bo
fogó készü
enyvel be
Napos idő
a fogó fal
ként a bol
is igen rag
ragadós an
a bolhák o
a készülék
sereg a
pyrethrum
alján levő
pusztul.

A ké
maradnia,
alatt mind
ami 1—2
hát 4—5 k
munkás a
a pyrethru
tovább leh
megjelenés
mélését, s
nyészideje
mig a kom
hogy a ké
Egyébiránt
veszélyesség

J

M

A legfelső szint felett a falon egy nyílás van, melyen át a komló a legfelső szintre jut, hol 1—1½ órán át marad. Innen a henger forgatása által a középső és azután egy újabb forgatással a legalsó szintre kerül. A forgatással eléretik az, hogy a felsőbb szintről aláhulló komló azon rétegei, melyek előbb alól voltak, felkerülnek és viszont a felül volt rétegek alákerülnek. A legalsó szintről a komló a hengernek újból való forgatása által egy a falon vágott lejtőszerű nyíláson át megszáritott állapotban a szabadba jut. A szárító tér felett van a gőztér, melyből a nedves levegő a tetőzeten vágott nyílásokon át a szabadba jut.

Miután a jelen voltak a leirt és kisebb mértékben megszerkesztett szárító-berendezést előadó magyarázata mellett megsemmisítették, elnök köszönetet mondva előadónak tanulságos előadásáért, felkéri Bajor Józsefet, hogy mutassa be a szakosztálynak az általa feltalált

komlóbolhafogó készüléket.

Bajor József a szóban forgó készüléket következőkben ismerteti:

A készülék áll egy csonka kúp alakú bádogedényből, melynek méretei olyanok, hogy az a hajtani kezdő komlótüvekre könnyen ráhelyezhető. Belseje nikkelezett bádog s fenekén vályuszerűen felhajtott peremmel bír, melynek széle kissé befelé hajlik. A készülék egyik oldalán kis gömbölyű lyuk van, melybe egy pyrethrum-fuvtató van helyezve.

A komlóbolha összefogódása a leirt készülékkel a komlóbolhaéletani tulajdonságain alapul. A komlóbolha igen kicsiny, 2 mm. hosszú zölde színű állat. Tavasszal a földből kitörő hajtásokat sokszor ezerszámra lepi el. A fiatal hajtásnak fejletlen levélkéit és gyöngye börtét egyszerűen megeszi. Elárasztja a komlónak újabb hajtásait is, igen nagy károkat okozva a komló mennyiségében és minőségében.

A bolhairtás úgy történhetik, hogy a bolhafogó készülék belsejét ragadós és nem száradó enyvel bekenjük és ráborítjuk a komlósarjakra. Napos időben a bolha ugrás közben odaragad a fogó falához, de hűvös időben és reggelenként a bolhák nem elég mozgékonyak és nem is igen ragadnak a fogó falához. Ezért szóó a ragadós anyag teljes mellőzésével kísérte meg a bolhák összefogódását, ami sikerült is, mert a készülékbe fujt, pyrethrumtól felízgatott bolhasereg a készülék oldalfalához verődve a pyrethrum hatása alatt felkábultan a készülék alján levő vízzel telt vályuba esik, ahol el is pusztul.

A készüléknek addig kell a komlótüvön maradnia, míg a bolhák a pyrethrum hatása alatt mind felugrálanak és a vályuba hullanak, ami 1—2 perczet vesz igénybe. Czélzerű tehát 4—5 készülék alkalmazása. Mire az illető munkás a 4-ik vagy 5-ik készüléknél elvégezte a pyrethrum befújását, az első készüléket már tovább lehet vinni. A későbbi bolhairvadékok megjelenése kívánatosá teszi a védekezés ismétlését, sőt ajánlatos az irtást a bolhák tenyészideje alatt állandóan végezni mindaddig, míg a komlóhajtás oly magasságot nem ér el, hogy a készülék többé rá nem helyezhető. Egyébiránt akkor már a bolhairvadékok is veszélyességéből.

A készülék gyártását Kollerich Pál és Fiai budapesti gyárosok vállalták el. Ára 6 korona, nagyobb vételnél 5 korona.

Miután elnök a szakosztály nevében köszönetet mondott Bajor Józsefnek előadásáért,

Jeszenszky Pál titkár terjesztette elő

a Hermann-féle tengeriművelési mód tanulmányozására irányuló javaslatát.

A Hermann-féle művelési rendszer, mely a gazdák érdeklődését már eddig is felkeltette, még nem igen ismeretes gazdaközönségünk előtt. Az a körülmény, hogy Hermann holdankénti átlagban 30 mm. szemtermést is elér, indokoltá teszi e művelési módnak s Hermann gazdálkodási módszerének behatóbb tanulmányozását. Az egyesület már összeköttetésbe is lépett Hermannal, ki nemcsak arra nyilatkozott hajlandónak, hogy alkalmat nyújt uradalomban tengeriművelési rendszerének tanulmányozására, hanem összes könyveit is rendelkezésre bocsátja, hogy azokból visszamenőleg meg lehessen állapítani az évenkénti terméseredményt.

Azt indítványozza tehát, hogy a szakosztály határozza el a Hermann-féle tengeriművelési módnak és gazdálkodási rendszerének tanulmányoztatását és tegyen javaslatot a választmánynak, hogy kéressék meg Gyárfás József, az aradi növénytermesztési kísérleti állomás vezetője, hogy a szóbanforgó természeti eljárásnak minden fázisát tanulmány tárgyává tegye és a tapasztaltokról egy brosúrát írjon, melyet az egyesület megjelenésén, valamint, hogy a tanulmányozás eredményéről annak idején az egyesületben is előadást tartson. Felkérendőnek tartja egyúttal a földművelésügyi minisztert, hogy Gyárfásnak a Hermann-féle uradalomban való kiszállását engedélyezze.

Cserháti Sándor az ügy érdekében kívánatosnak jelzi, hogy Gyárfás az uradalomban ismételtelen kiszálljon.

Löhrer Andor rámutat a lapos tengeriművelés előnyeire a töltőgetéssel szemben. A javaslatot örömmel üdvözi.

A szakosztály a javaslatot egyhangulag elfogadja.

Arankairtás petroleummal.

Emödy József abból az alkalomból, hogy közeledik az arankairtás ideje, rámutat arra, hogy az arankairtás tárgyában kiadott miniszteri rendelet, mely szerint az arankafoltok lekaszálandók és az utszélen elégetendők, eredményre nem vezet. Az arankairtás egyedüli módja a petroleummal való kiégetés, ami azonban 20 frtos petroleumárak mellett nem lehetséges. Az OMGE-nek tehát minden befolyását latba kellene vetnie, hogy a gazdaközönség olcsó, ha nem is tiszta petroleumhoz jusson. Azt indítványozza tehát, hogy az egyesület a kormánytól vagy az illető gyáraknál tegyen lépéseket, hogy a gazdák olcsó petroleumhoz jussanak.

Forster Géza ehhez hozzáteszi azt, hogy előbb tudomást kell szerezni arról, hogy a petroleumminotók nem tudnának-e az említett célra valami mellékterméket a gazdák rendelkezésére bocsátani, továbbá érintkezésbe kellene

lépni a pénzügyminisztériummal az iránt, vajjon nem fogja-e az ily melléktermékeket is megadóztatni.

Desseoffy Emil gr. elnök és Cserháti Sándor felszólalása után a szakosztály Emödy indítványát elfogadja.

Ezzel az ülés véget ért.

Vámszövetség vagy önálló vámterület.

Irta: Zselénski Róbert gróf.

Egy pár nappal ezelőtt megírtam a „Köztelek”-ben, ismételttem pedig az Aradvármegyei Gazd. Egyesület közgyűlésén: „Mint gazda, határozottan a vámterület közössége mellett foglalkozok állást, bármit hangoztasson is jelenleg a közvélemény és a vámelkülönítést, ha nemcsak politikai jelszó gyanánt, hanem komolyan fogantatosítottatnék, alig tudom másképp elképzelni, mint a magyar gazdát érhető legnagyobb csapás alakjában.”

Szükségesnek tartom előbbiekhöz egy rövid kommentárt fűzni.

Vannak — sajnosan — olyan előharczosai a gazdatársadalomnak, kik belátják ugyan, milyen kárt szenvedne a mezőgazdaság, ha a vámelkülönítés létrejönne, de nem biznak abban, hogy szembeszálhassanak a majdnem kivétel nélkül börzei érdekeket szolgáló napisajtó által sugalmazott közvéleménnyel és azzal következőképp akarnak megalkudni: Vagy halasztassék el, ismétlik, a vámelkülönítés határideje egy meghatározandó évig vagy külön vámterület elnevezésével egy olyan szerződés köttessék Ausztriával, mely lényegében azonban egyéb nem lenne, mint közös vámterület.

Ez a politika jó lehet azoknak, kiknek elvük mindig az árral uszni, kiknek céljuk a hatalomnak minden áron való megszerzése, de nem jó a gazdaközönségnek, mely ilyen tanácsadóknak ingadozó politikája következtében elveszti irányát és rosszakaróinak csapdjába kerül.

Csak egy jelszó felel meg a magyar gazdaközönség érdekeinek. A vámszövetség megkötése Ausztriával a Széll-Körber-féle alapon és a Széll-Körber-féle autonóm vámterületével.

A jelenlegi viszonyok között a vámelkülönítés egy nagy és hosszantartó csapást jelentene a magyar gazdának.

Két esetben válhatnánk el vámügyi- leg Ausztriától kár nélkül, vagy kevés hátránnyal, esetleg előnnyel. Mikor lakosságunk annyira megsaporodott, hogy az mezőgazdasági terményeinknek

Jobb és

megbízhatóbb

magvakat

nem is ajánlhatunk mint a minőket 31 év óta

MAUTHNER ÖDÖN

császári és királyi udvari szállító
magkereskedésében kaphat.

legnagyobb részét a magyar birodalom határain belül képes elfogyasztani, vagy akkor, midőn a mezőgazdasági terményeket nagyobb mennyiségben importáló országok, elhagyva a jelenleg egyre fokozódó agrárvédelmet és visszatérve a szabad kereskedelem elveihez, vám nélkül lesznek megint hajlandók beereszteni a külföldi mezőgazdasági terményeket. Ez utóbbi esetben azonban még kérdés, hogy fölvehetnénk-e haszonnal a versenyt a tengerentúli gazdákkal.

Miután e két eset bekövetkezésének ideje ki nem számítható, valószínűleg igen távol van, a legnagyobb politikai és nemzetgazdasági frivolitás lenne a vámelkülönítés határidejét most megszabni.

Mint említettem, vannak olyanok, kik a kérdést úgy is kényelmesen megoldhatónak vélik, ha fölállítatnék ugyan a vámsorompó Magyarország és Ausztria között, de a legtöbb áru forgalma a sorompoknál nem zavartatnék, Ausztria beereszteni vámentesen, vagy igen csekély vámmal a magyar mezőgazdasági terményeket, Magyarország pedig az osztrák ipari cikkekét.

Ha az ekképp kontemplált, politikainak nevezhető vámvédelem nem kerülne sokba, ha számítani lehetne a kölcsönös jóakaratra és méltányosságra, ha a két fél vagyonossága hozzávetőleg egyforma lenne, ha vámtechnikai szempontok nem nehezítenék a kérdésnek ilyen alakban való megoldását, ha a vámelkülönítés célja nem lenne a magyar ipar fejlesztése, akkor még komolyan lehetne venni e propozíciót.

Sajnos azonban, a vámvédelem igen drága lenne, a sajtó, a politikusok, meg az orátorok mihamar oly mértékben fölizzgatnák a kedélyeket, úgy nálunk, mint odaát, hogy a kívánt egyetértésből alighanem a vámháborúhoz hasonló állapot keletkeznék, mi sokkal szegényebbek vagyunk, mint Ausztria és vámtechnikai szempontok, például a még mindig alkalmazott legtöbb kedvezmény elve megnehezítenék egy ilyen irányu szerződés kötését és fönntartását Ausztriával. Az egész elkülönítési mozgalomnak pedig nincsen komoly tendenciája, ha nem célozza az iparfejlesztést.

Azért a közvetítők, az ingadozók irányát mezőgazdasági szempontból károsnak, visszautasítandónak tartom. Nem szabad nekünk belemennisem egy határidőhöz kötött vámelkülönítésben, sem egy

olyan vámelkülönítésbe, mely csak látványlag lenne az, tényleg azonban egy nagyobb költséggel járó vámközösségnek felelné meg.

A közelmúltban megjelent több cikk és röpirat a vámkérdésben. Két különösen fejtegettek a vámszövetség hasznát és a vámelkülönítés veszélyeit mezőgazdasági szempontból Barial Béla, Ottlik Iván, Rubinek Gyula és Ordódy Lajos urak. Ajánlom minden gazdának, olvassa el e világos, tárgyilagos és meggyőző cikkeket.

A vámelkülönítés előnyeit ecsetelték röpiratokban Papp Dávid és Löherer Andor urak.

Papp Dávid urat már régen ösmerjük mi gazdák. A budapesti tőzsde megbízásából irt egyik munkájának czélja volt dicsőíteni a fedezetlen határidőüzleti játékot, mezőgazdasági terményekben. Ez a munka 1891-ben jelent meg, mikor még Kohn Dávid név alatt irt és már sokszor volt alkalmam bonczkésem alá venni tartalmát. Az 1904-ben megjelent magyar vámterület című vaskos füzetét pedig az Országos Magyar Kereskedelmi Egyesülés megbízásából irta. Hogy milyen irányzattal és mennyire tárgyilagosan, azt kimutatta Árkövi Richárd ur azon röpiratában, mely azon czélból lett közzétéve, hogy bebizonyítsa Papp Dávid ur számos állításának téves voltát, tendenciózus irányát.

Löherer Andor ur érveit pedig úgy hiszem a legtöbb gazda mosolyogva olvasta és nézetem szerint mig azon ferdőzött, hogy kimutassa a vámelkülönítés hasznát, tulajdonkép azt érte el, hogy annak követelésétől elriassza még azokat is, kik eddig a kérdéssel tisztában nem voltak.

Például beismerni kénytelen, hogy áttérve a vámszövetségről a közös vámterületre, nagymennyiségű buzafölöslegünk lenne, mely a buzaárakra tetemes nyomást gyakorolna, a vám hatását érvénytelenítené. De mint minden baj ellen, úgy ennek gyógyítására is van kész orvosserre. Minden gazda redukálja buzával bevetett földjének mennyiségét, mondja, és nem lesz exportálni való buzánk, mely a buzaárakra nyomasztólag fog hatni, a vám hatását érvényteleníteni fogja. Ehhez, úgy hiszem, nem kell kommentár. Egy ilyen intézkedés foganatosítására egy hatalmas kormányközre lenne szükség, ki pénzbírságokkal, fogházzal, fegyházzal

büntetné a kiszabott buzamennyiségnél többet termeszto gazdákat.

Elfelejtette azonban ugyanezen tanácsot adni a rozs-, zab- és tengeritermesztoőknek, kik jelenleg a közös vámterület mellett piacot, még pedig egyre védhetőbb piacot találnak Ausztriában fönnevezett terményeik részére, kik azonban szintén belé fognak fulni fölöslegeikbe, mihelyt az osztrák piac vámokkal védheti magát ellenünk.

Még egy-két idézessel vethetek fényt arra, hogy mit ér Löcherer ur munkája.

Mint jeleztem, a 104-ik oldalon azt a tanácsot adja, hogy redukálja a magyar gazda legjövödelmezőbb és legbiztosabb terményének, a buzaának termesztését egy millió kat. holddal, a 111-ik oldalon pedig azt mondja, hogy természetesen többet holdanként a magyar gazda és akkor versenyképesebb lesz.

A füzet egyik részén, nyomról-nyomra követve az egyoldalú merkantilisták érvelését, azt igyekszik bizonyítani, miszerint az agrárvámok legtöbbszörre nem hatnak, másik részén pedig agrárvámokat követel (miért, ha szerinte nem hatnak?).

Olyan évek statisztikai adatait, mely években a közös vámterület még mezőgazdasági nyersterményekben exportra szorult, összehasonlítja olyan évek statisztikai adataival, midőn a közös vámterület számos mezőgazdasági cikket már importálni volt kénytelen és elfelejtette azt az óriási különbséget, mely beáll a vámok hatásában, midőn egy vámterület exportterületből importterületté válik.

Statisztikai adatainak csoportosításánál és a vámok hatásának kiszámításánál egészen elfelejté, hogy 1900-ban már nem létezett örösi kedvezmény és hogy ennek megszünése kerek számban átlag másfél millió métermázsza vámentes buzabevitel elmaradását eredményezte, holott ezzel szemben a liszt kivitel kerek számban átlag csak 90 ezer métermázsával apadt.

Elfelejté, hogy jelenleg tulajdonképp alig élvezünk agrárvámvédelmet és hogy ezt inaugurálni van hivatva a Széll-Körberfele autonom vámtarifa.

Igazat adok neki, midőn keményen elítéli a fedezetlen határidőüzleti játékot, de nem, mikor annak hatását számításán kívül hagyja, midőn következtetéseket von le a különféle országok buza-piacainak árképződéséből.

Ha kökülönféle orzéséből, csés és tárgyilag a következ export-terül buzában, mzetlen ha nagy annal idezett évb Van-e kikés azokhoz ta buza vagy bárminő a prémiumok vagy alóli soita-e az

Ha ez az összeha munkát vég árstatisztika vörös tulajd

Löherer azt a képt lesz a gaz után ezt se nem marad munkát irt című röpir

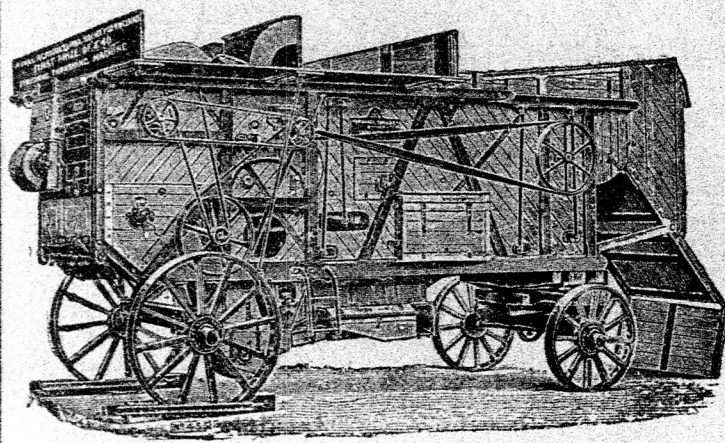
Ha va nem felel nézetének, zata agyon szobanforgó csak azt ajá tudó gazdá fejtegetéseit szövetségne

Gazda

Allandó német gazda tott működés ezen gazdasági anyagi eszköz gazdasági tes eszközökkel, a működés ma

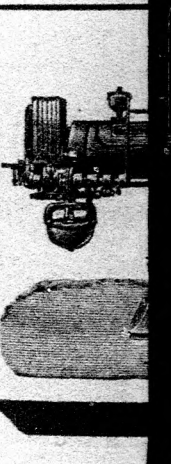
A magy ködése, külör lehetösen eg agrárpolitikai minden sze hogy a működ eredményeke

Mennyi molhatnánk gazdasági eg

GRAEPEL HUGÓ, gépgyáros

Marshall Bone & Co. Limited vezérigynöke, BUDAPEST, V. ker., Váci-ut 40-46. sz. Ajánlja: eredeti Marshall-féle gőzlokomobiljait, saját gyártmányu legújabb cséplőgépet, szabadalmazott kombinált gabona- és löhereséplőgépet és szabadalmazott törekrostaát vaslemezéből. A mult évben körülbelül 1000 darabot szállítottam. Legjobb sikerrel kipróbálva. Hajlandó vagyok ezen rostát bármely cséplőgéphez 14 napi próbára küldeni és visszafogadni, ha nem jobb mint bármely más fajta törekrosta! Gazdasági árjegyzéket, törekrosta-leírást, mintát és elismerő levélfüzetet kívánatra ingyen és bérmentve küldök.

Ha következtetéseket akarok levonni különféle országok buzapiaczainak árjegyzéséből, csak akkor járok el komolyan és tárgyilagosan, ha figyelembe veszem a következő tényezőket: Import- vagy export-területet képez-e az illető ország buzában, mekkora a vám? Van-e fedezetlen határidőzeti játék és milyen nagy annak forgalma? Nem-e alakult az idézett évben valami ring vagy korner? Van-e kikészítési eljárás és mekkorák az azokhoz tapadó visszaélések? Élvez-e a buza vagy buzaliszt bevallott vagy rejtett bárminő alakbani kiviteli vagy beviteli prémiumokat. A termés normálison felüli vagy alóli volt-e? Háboru nem befolyásolta-e az árképződést?

Ha ezen faktorokat mind mellőzöm, az összehasonlításnál, akkor csak fércmunkát végezek, mert képes vagyok az árstatisztika révén bizonyítani, hogy a vörös tulajdonkép fekete és megfordítva.

Löherer ur be akarta bizonyítani azt a képtelen tételt, miszerint előnyös lesz a gazdának a vámalkülnítés. Miután ezt semmiképp tenni nem lehet, nem maradt neki más hátra, mint olyan munkát írni, mint amilyen a II. Königrätz című röpirata.

Ha valaki az igazat mondja és ez nem felel meg a tendenciózus sajtó nézetének, akkor az illetőnek nyilatkozata agyon lesz hallgatva. Részemről, a szóbanforgó kérdés tisztázása érdekében csak azt ajánlhatom minden gondolkodni tudó gazdának, olvassa el Löherer ur fejtegetéseit és nyert ügye lesz a vám-szövegségnek.

Gazdasági közvetítő iroda.

Állandó csodálkozás tárgyai nálunk a német gazdatársadalmi testületek által felmutatott működés és eredmények. Ha azután az ezen gazdasági testületek rendelkezésére álló anyagi eszközöket hasonlítjuk össze a magyar gazdasági testületek rendelkezésére álló anyagi eszközökkel, akkor megtaláltuk az eredményesebb működés magyarzatát.

A magyar gazdatársadalmi testületek működése, különösen az utolsó évtizedben, meglehetősen egyoldalú. Az egyesületi életet az agrárpolitikai kérdések tárgyalása tölti be s minden szerénytelenség nélkül mondhatjuk, hogy a működés már eddig is igen jelentékeny eredményeket tud felmutatni.

Mennyivel nagyobb eredményekkel számolhatnánk be azonban akkor, ha a magyar gazdasági egyesületek 90%-ának nem kellene

állandóan a megélhetés nehézségeivel küzdeni, ha állami szubvenzióktól függetlenül magát s ha működése körébe területe gazdálkodói nagyobb részét tudná tömöríteni.

Németországban, Franciaországban, sőt még Ausztriában is a 10,000-nél több tagot számláló gazdasági egyesületek és körök számmal vannak s míg az összes magyar gazdasági egyesületek taglétszáma alig éri el a 40,000-et, maga a német trieri gazdakör 60,000 tagot számlál.

Hogy a nyugati államok gazdasági testületei ily eredményeket mutatnak fel, megfajtsát a kérdésnek abban találjuk, hogy nemcsak szorosán veit érdekviseleti tényezők, de tagjaik üzleti érdekeit is előmozdítják. Tehát nemcsak közvetve munkálnak közre a tagok anyagi boldogulásán, hanem közvetlenül is, a tagok üzleti és egyéb ügyes-bajos dolgai lebonyolításánál. Így például a „Deutscher Landwirtschafts-Gesellschaft” Berlinben foglalja magába a tagok összes a gazdasági cikkek körébe tartozó szükségletek, mint műtrágya, kőszén, olaj, marhasó, zsák, ponyva, vetőmag, takarmányműek, tenyészállatok, gépek stb. beszerzésével s illetve tagjai terményeinek értékesítésével oly arányokban, hogy a forgalom ma már több millió márkára rug.

A gazdasági egyesületi tagok tehát tagdíjukért azzal arányban nem álló anyagi előnyöket élveznek, mert a közvetített anyagokért az egyet szavatosságot vállal, mely szavatosságot a szállításra vállalkozó gyárosok, kereskedők és gazdák kauczió letételével fedezik az egyesülettel szemben.

A tag nyugodtan fordul rendelésével az egyesülethez, mert az egyet az általa fentartott vegyvizsgáló és magvizsgáló állomásaival minden forgalomba bocsájtott árut megvizsgálta és saját pecsétjével ellát. A tag tehát a legjobb minőségű és legolcsóbb árut kapja, hitelének megfelelő feltételek mellett. Mert a német gazdasági egyesület olcsón is adhatja az árut, miután a kezében összpontosuló rendelések nagy hatalmat, árképzőbefolyást biztosítanak neki. S épp a német gazdasági egyesület iránt oly nagy a bizalom, hogy Németország összes jelentősebb szövetségi és gazdasági egyetli gócpontjai az ő útján rendelik egyes fontosabb szükségleti cikkeit, mint például a műtrágyát. Ez az egyesület volt az, amely 1900-ban a gazdák tömörítésével megtörte a német műtrágya-kartell s ma egyedül irányadó tényező a műtrágyaárak megállapításánál.

De más irányban is segélyre van a gazdának. Vegyvizsgáló és kísérleti állomásai gazdasági tanácsal látják el a tagokat, mint termeljen, minő sorrendben, hogy trágyázzon, hogy

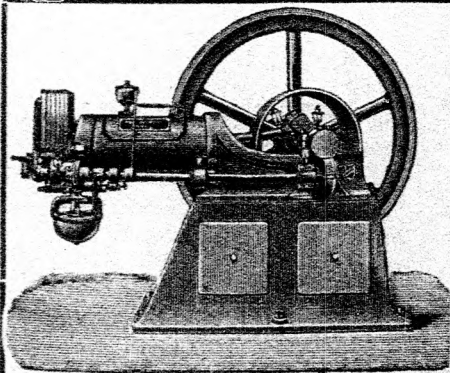
takarmányozzon; a jogügyi osztály szerződések kötésénél és pereknél szakvéleményt ad; az építési osztály a gazdasági épületek terveit bocsájtja rendelkezésre, költségvetést készít s annak keretében az építést is elvállalja; a gépészeti osztály nemcsak beszerzi a gépeket, de kitanít azok használatára; a számvevői osztály pedig a központból vezeti a tagok számadásait a legnagyobb pontossággal, a kiállítás osztály az ország különböző részén évenként egyszer egy országos gazdasági vándorkiállítást rendez, melyre az egyesület 100—200,000 márkát rendszerint reá fizet stb. stb. Messze vezetne ez egyesület tevékenységének vázolója, csak annyit még, hogy az egyesület szellemi működésében a tagok nem mint hallgatók vagy kritikusok, hanem mint előadók, vezetők vesznek részt, úgy, hogy az egyesület működése a legszorosabb kapcsolatban van a gyakorlati élettel.

Ezen működés mellett nem csoda, ha tagjai száma meghaladja a 120,000-et s nem csoda, ha anyagi eszközökben annyira bővelkedik, hogy nemcsak nem szorul állami segélyekre, amit nem is igényel, hanem évről-évre hatalmasan gyarapítja alaptőkéjét, amellyel, hogy százezreket fordít a mezőgazdasági tudomány fejlesztésére.

Igy jár el a leghatalmasabb gazdatestület, a „Bund der Landwirthe” is, mely 220,000 tagot számlál s évi bevétele meghaladja az egy millió márkát.

Látjuk tehát, hogy a tagok üzleti érdekeinek közvetlen istápolása nemcsak nem csorbitja a gazdatársadalmi testületek agrárpolitikai működését, sőt azáltal, hogy a gazdaközönség szélesebb rétegeit tudja a körébe csoportosítani s azáltal, hogy anyagilag a kormánytól függetlenné válik, erkölcsi sulya és így tekintélye és befolyása lefelé és felfelé egyaránt nagyobb.

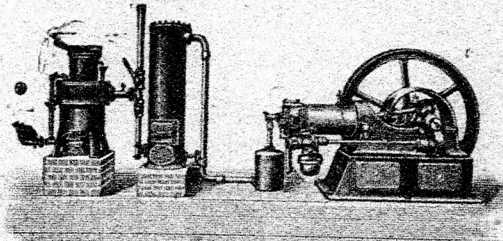
Látunk már nálunk is követendő példákat, a sárosi, aradi, szolnokmegyei gazdasági egyesületek és a délvidéki földmivelők egyesülete elismerésre méltó eredményeket tudnak felmutatni. Hogy azonban ez eredmények gyarapodjanak, szükséges, hogy a tagok anyagi érdekeinek felkarolását az összes gazdatársadalmi testületek felkarolják s hogy maga a Gazdasági Egyesületek Országos Szövetsége álljon a mozgalom élére a szövetségi irodával kapcsolatban létesítendő közvetítő iroda útján. Mert központi vezetés és irányítás nélkül nagy eredményeket semmi téren sem lehet felmutatni, de leginkább áll ez a közös beszerzésre és eladásra. Itt a nagy tömegek az áralakítók. 100,000 mm.-át olcsóbban szerzek be, mint 1000 mm.-át s viszont 1000 mm.-át jobban tudok értékesíteni, mint 100 mm.-át.

LANGEN és WOLF

BUDAPEST, VI., Váci-körut 59.
Eredeti „OTTÓ” benzin-
lokomobilok és motorok.

Nékülözhetetlen minden gazdának, molárnak stb. Szívógáz-motorokban 80,000 lóerőnél több van üzemben a mi rendszerünk szerint. Egőanyagköltség eff. lóerőóránként 8 fillértől feljebb.

Ha a nyugati államok gazdatársadalmi tudott tömörülne s tudott kellő összegeket előteremtene önmegadózatása nélkül gazdatársadalmi, mezőgazdasági, technikai és üzleti célok szolgálatára, meg tudja azt tenni a magyar gazdatársadalom is, csak okosan és bizalomkeltően történjék a kezdeményezés.

Ez pedig nem ördögi mesterség. Előttünk a külföld példái, tanulmányozzuk azokat s kövessük. Csalódni pedig nem fogunk, mert az adok és veszek szabályai az egész világon ugyanazok. *Rubinek Gyula.*

NÖVÉNYTERMESZTÉS.

Rovatvezető: Kerpely Kálmán.

Öntözött rétek javítása.

II.

Sziken is teljesen helyénvaló — öntözés mellett — a friss törés és új vetés, amit nem egy sziköntözésen alkalmunk volt tapasztalni, úgy, hogy meggyőződésünk az, hogy szikes rétet öntözés mellett csakis úgy lehet teljes termőerőbe hozni és róla évente kat. holdanként 30 q. szénánál többet is levenni, ha azt feltörjük és szakszerűen újra fűmagkeverékkel bevetjük. Példának felhozhatjuk a *békéscsabai* öntözött rétnél 1. és 2. tábláját, mely berendezéskor elplaniroztatott és azért 1901 tavaszán fűmagkeverékkel bevetetett; ennek a két táblának kat. holdankénti átlagtermése volt 1901-ben 15'50, 1902-ben 33'40, 1903-ban 34'57, 1904-ben 38'95 mmázsa, míg a többi, eredeti gyepel bíró táblának átlagtermése volt ugyanazok években: 12, 23'90, 28'66, 20'50 métermázsa. Ugyanezt tapasztaltuk a törökkanizsai és tiszaradványi öntözött szikréteken is, ami nagyon jellemző dolog. Sziken az eredeti gyepet főleg kevés tömeget adó leveles növények és herefélék és száraz viszonyok közt disztró és így az öntözést meghálálni nem bír, keveset termő fűfélék alkotják. Az öntözést megháláló növényeket tehát vetéssel kell odahozni. Oly szikotáblákra, melyeknek főnövényét a juhcsenkesz (*Festuca pseudovina*) képezi, feltétlenül rá kell olvasni a halálos ítéletet, a feltörést, mert a juhcsenkesz felette keveset ad a kasza alá, mely rajta el is csuszik és azonkívül a juhcsenkesz minden más növényt kiszorít.

Az eddigi tapasztalataink szerint sziknél nem szükséges az első törésnél mindjárt trágyázni az új vetés alá; a szik eléggé gazdag tápanyagokban, úgy, hogy az új vetésben trágyázás nélkül 3—4 évig visszaesést nem lehet tapasztalni. Azonkívül, ha szik feltöréséről van szó — gyepesítés végett — akkor azt sohase végezzük mélyen, hanem a lehető legsekélyebben, sziken csak akkor van értelme a mélyebb szántásnak, ha azt a planirozás megkönnyítése végett eszközöljük, különben az eko által felvetett hasábok sem szét nem porlanak, sem ki nem fagyának, magtakarót vagy nem, vagy csak hengerekkel és kézzel való szétütögetés után adnak. Sekélyen azért kell szántani, mert a legfelsőbb réteg a benne lévő növénygyökerek és hulladékok, a levegő behatása folytán mégis valamivel szelidebb természetű, szét is fagy és port ad a fűmag alítakarására.

Eddig az új vetéseket csak tavasszal a melegebb idő beálltával foganatosítottuk, csak a tiszaradványi öntözött réten történt két éve júniusban rossz sziken új vetés, de az is igen jól sikerült. Vetés után ugyanis csapadék és nedvesség hiányában lassu csergedéssel öntözhetünk is, óvatosan, hogy a víz a magot ki ne mossa, addig, míg a mag ki nem kél. A kiseresedés veszélye miatt sziken vagy cseresedésre hajló talajon a vetés után nem ajánlatos a hengerezés, más talajon ellenben az nagyon előnyös. Kényes dolog, a sziken a vetést k fogástalanul kihozni; száraz időben

ismételten kell öntözni, hogy a csirák ki ne süljenek, de ha a vetés egyszer megerősödött, sikerülte biztos.

A fiatal vetést a vetés évében is ismételten meg kell kaszálni, hogy a fű megerősödjék és a gyomok kipusztuljanak. Téves az a nézet, hogy öntözött réten az új vetés az első évben nem hoz semmit, mert sikerülte esetén kellő öntözés mellett legalább féltermést mindig ad.

Hazánkban a fűkeveréknek ősszel, azaz augusztusban vagy szeptember elején való vetése is szép reményekre jogosít; az őszi vetésnek az a nagy előnye volna, hogy a jövő évben a vetett gyep már sokkal jobb termőerőben volna, másrészt a gyomoktól sem szenvedne annyit. Eziránt különben a mezőhegyesi müréten a múlt évben már beállítottak a kísérletek.

Miután a felülvetés technikájával már előző közleményeinkben behatóan foglalkoztunk, áttérhetünk annak a kérdésnek megválaszolására, hogy mikor törjünk és vessünk újra és mikor elégedjünk meg a felülvetéssel?

Előrebocsátjuk, hogy ebbeli tapasztalataink teljesen egyeznek *Dunkelberg* dr. tapasztalataival, amelyek szerint a „pótvetés — azaz a felülvetés — mindig bizonytalan és ritkán sikerül; megismételt új vetéseknek előnyt kell adnunk.”

Dunkelberg csak általánosságban nyilatkozik, mi azonban precizírozhatjuk állítását.

Eddigi tapasztalataink szerint a felülvetés nem sikerült oly gyepen, mely tulságosan zárt, összenőtt, sűrű, mint a bunda, — mint a német mondja: verflizt, magyarul avasnak is mondják — mert ilyen gyepen a mag nem talál ágyat és a fiatal növényke is elnyomatik, továbbá oly gyepen, melyet az erős, nádszerűen fejlődő, vagy zombékot alkotó fűvek képezik, a fű felülvetése általában nem, a here felülvetése csak kivételesen sikerül. Ha egyébként a gyep sűrű is, de sem zombékos, sem nádszerű fűvek nem alkotják, hanem inkább bokros fűvek vagy leveles növények, ott a herefélék fejlődése jól sikerül, különösen, ha a II-ik kaszálás után augusztusban vetjük, aminek előnye, hogy a jövő évben a herefélék már az első kaszálásban számottevően jelentkeznek. Sziken a fűfélék felülvetése szintén kétes, de herefélék mindig sikerül, kivéve az oly helyeket, ahol a juhcsenkesz (*Festuca pseudovina*) fészkelte be magát, amely a hereféléket nem engedi érvényre jutni.

Ritka, nem záró gyepen ellenben a felülvetés és pedig úgy a fűvek, mint a herefélék felülvetése mindig sikerül, ha a rétet felszínét kellően megmunkáljuk és megtrágyazzuk és pedig a herefélék felülvetésénél foszfát-, illetve kálfoszfatrágyát, esetleg meszet is kell alkalmazni, míg a fűfélék felülvetésénél — eddigi tapasztalataink szerint — a szerves trágyák alkalmazása válik szükségessé.

A nagy kísérleti anyagból csak néhány jellemző példát akarunk erre nézve felhozni.

A *mezőhegyesi mürét* feljavítására az állomás felülvetést is kísérelt meg és pedig 1902-ben az 1, 2 és 10-es táblakon. Az 1 és 2-es táblakon a nádszerűen növe *Festuca arundinacea*, a 10-ik táblán pedig a sűrű gyepet alkotó tarackos *Cynodon dactylon* miatt egyetlen egy felülvetett fű sem jutott érvényre, egy sem mutatkozott; a herefélék ellenben javarészt kikeltek, de csakis a foszforsavtrágyákkal, illetve mészsizappal ellátott parcellákon birtak megmaradni és kifejlődni, a trágyázatlan parcellákon ellenben a herefélék ritkák és aprók maradtak, amint azt az 1904. évi nyászénatermesz botanikai elemzése is mutatja, a herefélék százalékaránya volt ugyanis:

az egyik trágyázatlan parcellán:	—
a másik	2'70
a szuperfoszfátos	4'77
a kálszuperfoszfátos	6'05
a Thomassalakos	3'94
a mészsizapos	7'60
a Thomassalak-mészsizapos	11'92

A felülvetéssel elért eredmény természetesen nem volt kielégítő, mert a mezőhegyesi müréten a szénatermeszt sokkal nagyobb mértékben kellene fokozni, mint azt a kevés tömeget adó herefélék tehetik.

Radikálisabb kurához, a feltöréshez kellett tehát folyamodni, amiért 1901-ben 5 tábla a müréten feltörtetett, istállótrágyával megtrágyázott, 1902-ben szántóföldi mivelés alá vétetett és 1903. tavaszán fűmagkeverékkel bevetetett. A vetés második évében, 1904-ben az új vetések bámulatosan elütöttek a nem feltört és csak felülvetett tábláktól: noha 1904. év nem kedvezett a rétnak, mert hűvös volt a tavasz és nyáron vízhiány miatt a rétet kellően megöntözni nem lehetett, mégis, míg a rétet kat. holdankénti átlag szénatermése — három kaszálásra — 27'45 mmázsa volt, addig az ujonnan átalakítottak közül:

a 16-ik tábláé	52'16 métermázsa
a 18-ik	47'23
a 25-ik	48'28
a 30-ik	38'99
a 31-ik	34'67

A két utolsó táblának jóval kisebb termése egérkára vezetendő vissza, mely miatt a herefélék javarésze kipusztult.

Hogy szike hozunk fel példát, felemlítjük a *csabai* sziköntözést, hol igen sok felülvetési kísérlet történt, a here mindenkor és mindenütt kitünően sikerült, a felülvetett fűvekből ellenben csak itt-ott bujt ki egy-egy szál; mivel a fű nem élelmes, sziken a felülvetett fűből fiatal korában sok pusztul ki és ha azt akarnók, hogy a fű felülvetése a kívánt sikerre vezessen, annyi fűmagot kellene vetni, hogy ez pazarlás lenne, a miért is sziken ott, hol a gyepet alaposan kell átalakítani, vagy ott, hol a juhcsenkesz uralkodik, indokoltabb azt feltörni és újból bevetni, mint az a csabai réten — mint fentebb említettük — az 1 és 2 táblán jó sikerrel meg is történt és az idén négy táblán újból meg fog történni.

Megjegyezzük, hogy Csabán, de egyéb sziköntözéseken is a herefélék felülvetése trágyázás nélkül is sikerült, mert az öntözés által még ki nem merített szik felette gazdag foszforsavban.

Ritka, nem záró, ugynevezett kiélt gyepen ellenben, hol az egyes fűszálak közt kilátszik a föld, vagy ahol a gyep javarészt sekélyen gyökerező és ismételt fogasolással kiszedhető gyomokból áll, a fűvek felülvetése is sikerre vezet; az ilyen gyepet sem tisztán felülvetéssel, sem tisztán trágyázással hathatósan feljavítani nem lehet, hanem a felülvetést trágyázással kell kombinálni, ami nagyon természetes; a jó fű- és herefélék azért vesztek ki, mert éhen haltak és hiába hozunk oda újból jó fűvet és herét, ha annak életét trágyázással nem biztosítjuk.

Szében illusztrálni ezt az állításunkat semmivel sem lehetne, mint azoknak a kísérleteknek eredményével, amelyeket a *mindszenti* müréten részben az állomás, részben a mürét kezelője, *Burg Ele* kasznár végzett, amely kísérletek felette érdekes eredményét volt szives velünk közölni, amiért e helyen is köszönetünket fejezzük ki.

A felújításnak egy módja ugyanis már régóta divik a müréten, az tudniillik, hogy a gyengülő táblákat feltörték, 1—2 évig kapások alá haszonbérbe kiadták és azután fűmagkeverékkel — trágyázás nélkül — bevetették. A réti termőképességének ilyen fokozása a természetesen csak ideig-óráig tarthat, a feltörés a talaj alsóbb rétegeiből is hoz fel tápanyagokat, de ha ez a réteg is kimerül, mi legyen akkor, trágyázás nélkül?

A réti felújításának eme módján kívül *Burg* kasznár megkísérelte a felülvetést és a komposztot is és pedig úgy külön-külön, mint mind a kettőt kombinálva.

A komposzt a majorban összegyűjtött állati és növényi hulladékokból, hamuból, le-

hullott vakolatot a trágyát adogatásakor kitűnő trágyaszéles, 1 m. szarvasokba és 3 hónapra trágya egy réten, kat. h

A kom 38-as táblán úgy, hogy a fele trágyázás szénatermés a) 37-ik

trágyázatlan trágyázott

a trágya j összesen 15: a) 38-ik trágyázatlan trágyázott

a trágya j összesen 14:

A kom

denem kielég tozott réti k adott, ami e

A köve nem parcellá ténak és így alapot kell k hogy a réti

1900-ban 25'

1901-ben 29'

1902-ben 24'

1900-ba táblák, amely

alá bérbe ad és 1903. tav

magkeverékk termésük vo

26. tábla

31. "

33. "

átlag

avagyis az ill

métermázsa

Az 19

magkeverék kinti átlagte

11. tábla

27. "

54. "

59. "

60. "

61. "

átlag

azaz az ill

A fel

termést es mi nem ri

vetés alá irtott ki; a

ben nem

hogy a mé

igen szép a 11-es tá

a 60. és 6

táblákon e sikerült.

Telje osztozáss

hullott vakolatból stb. úgy készül, hogy ezek a trágyát adó anyagok a műrét árkaiknak tisztogatásakor kikerülő iszappal — melynek szintén kitűnő trágyahatása van — keverten 3 méter széles, 1 m. magas és 15 m. hosszú kazlakba, szarvasokba lesznek a rét mellett összerakva és 3 hónapokig összeforgatva. Az így nyert trágya egy év múlva kerül alkalmazásba a réten, kat. holdankint 240 métermázsá.

A komposztal Burg kasznár a 37. és 38-as táblán állított be 1901/2 tülén kísérletet, úgy, hogy a tábla fele megtrágyázatot, másik fele trágyázatlan maradt. A kat. holdankinti szénatermés volt:

a) 37-ik táblán:

	1902.	1903.	1904.
	m é t e r m á z s a		
trágyázatlan	28.04	20.14	19.66
trágyázott	32.69	26.99	23.61
a trágya javára	4.65	6.85	3.95
összesen	15.45		

a) 38-ik táblán:

trágyázatlan	21.69	17.44	15.99
trágyázott	27.98	22.11	19.29
a trágya javára	6.29	4.67	3.30
összesen	14.26		

A komposzt fokozta ugyan a terméseket, de nem kielégítő módon, mert átlag a komposztzott rét kat. holdankint 30 q. szénát sem adott, ami e műrétben kevés.

A következőkben elmondandó rétrágyázások nem parcellákon, hanem egész táblákon történtek és így azok hatásának megírására más alapot kell keresnünk. E czélból előrebocsátjuk, hogy a rét átlagtermése volt kat. holdankint:

1900-ban	25.36 mm.	1903-ban	19.75 mm.
1901-ben	29.62	1904-ben	21.85
1902-ben	24.89		

1900-ban feltörtettek a 26., 31. és 33. táblák, amelyek 1901—2-ben kerti vetemények alá bérbe adták kat. holdankint 60 koronáért és 1903. tavaszán — trágyázás nélkül — fűmagkeverékkel vették be, kat. holdankint termésük volt:

	feltörés előtt			feltörés után		
	1900	1903	1904	1900	1903	1904
26. tábla	24.12	22.26	25.77	24.12	22.26	25.77
31. "	23.17	23.76	36.11	23.17	23.76	36.11
33. "	21.18	20.25	28.87	21.18	20.25	28.87
átlag	22.27	22.09	30.22	22.27	22.09	30.22

vagyis az illető év átlagához viszonyítva:

	-2.59	+2.29	+8.47
--	-------	-------	-------

métermázsá.

Az 1903. tavaszán trágyázás nélkül fűmagkeverékkel felülvetett táblák kat. holdankint átlagtermése pedig volt:

	1902	1903	1904
11. tábla	26.91	17.75	40.55
27. "	23.09	18.03	15.55
54. "	22.42	13.45	26.95
59. "	19.27	13.21	23.87
60. "	19.93	13.61	31.13
61. "	21.95	15.55	32.27
átlag	22.07	15.09	27.79

azaz az illető év átlagához viszonyítva:

	-2.82	-4.66	+5.94.
--	-------	-------	--------

A felülvetés tehát a felülvetés évében a termést csökkentette minden egyes táblán, a mi nem ritka eset; a talaj előkészítése felülvetés alá igen sok gyomot, leveles növényt irtott ki; a felülvetés maga pedig az első évben nem igen fejlődhetik még ki annyira, hogy a mázsát megbillentené; 1904-ben már igen szép hatása mutatkozott a felülvetésnek a 11-es táblán, már gyengébb volt a hatás a 60. és 61. táblákon, még gyengébb a többi táblákon és a 27-es táblán egyáltalában nem sikerült.

Teljes eredményre azonban csak a komposztzással kapcsolatos felülvetés vezetett a

22-es táblán, mely előzetes komposztzás után 1903 tavaszán vettett felül. Ennek a termése volt kat. holdankint:

1902	1903	1904
25.99	29.95	40.61 mmázsá

azaz az évi átlaggal szemben:

+ 1.10	+ 10.20	+ 18.80 mmázsá,
--------	---------	-----------------

vagyis a *mindszenti réten valamennyi rétrágyázási eljárás közt a legszebb sikerre vezetett a komposztzással kapcsolatos felülvetés.*

Igy papíron, az elmondottak csak szürke képet nyújthatnak és nem beszélnek az adatok oly meggyőzően, mint a rétnek megismerése. A különböző rétrágyázási módok szerint kezelt táblák közt élesen, feltűnően látszott a különbség: a legszebb, bámulatos magas és sűrű flórájú volt a felülvetett és komposztzott 22-es tábla, mely a mezőhegyesi új vetésű táblák legjobbjaiat versenyzett. Különösen az első kaszálásnál tűnt ki ez a tábla bámulatosan a többiek közül; a többi kaszálásoknál a különbség már nem volt oly feltűnő, mert a nagy szárazságban a Tisza vize oly alacsony nivóra süllyedt, hogy a rétet csak hiányosan lehetett a felszivattyúzott vízzel megöntözni.

Az állomás által beállított kísérleteknél a felülvetés műtrágyázással (Thomassalak, Tuomassalak + 40%-os kálitrágya) kombináltot. A füvekből itt csak kevés jött ki, úgy, hogy a termésszaporulatot a felülvetés után jóformán csak a pillangósok sikerültének kell betudni, de a mezőhegyesi eredményhez hasonlóan, a nem trágyázott parcellán itt sem bírtak a herafélék prosperálni. A felülvetés különben összesen 4 év alatt kat. holdankint a szénatermést 18.71 mmázsával fokozta, mely termésszaporulatot első sorban a herafélék sikerültének kell betudni.

A mindszenti rét talaja különben nitrogénben is felette szegény és úgy látszik, hogy ott a füvek felülvetése csakis komposztzással sikerül; már most mennyiben vezetendő ez vissza a komposztinak a talajt tevékenyebbé tevő (bakteriologiai) hatására és mennyiben a benne foglalt nitrogéntartalomra és vajjon nem-e lehet a felülvetett füvek sikerültét úgy is biztosítani, hogy a kálifoszfatrágyán kívül nitrogénműtrágyákat is használunk, az iránt most kezdeményezte az állomás a mindszenti műrétben a kísérleteket.

Az előadottakból kitűnik, hogy a fűfélék felülvetése csak bizonyos, mondhatjuk kivételes esetben sikerül csak, míg a herafélék felülvetésénél a nem sikerülés a kivétel. Hazai réteink legtöbbjén pedig kevés a pillangós; nem egy rétet ismerünk, hol herét csak elvétve lehet találni. A herafélék felülvetése pedig — foszforsavtrágyázással, homokon és tözegen kálifoszfatrágyázással kombináltan — mindenképpen ajánlatos. Kat. holdankint alapos fogasoltatás után 2—3 kg. heremagot elvetve, alig okoz kiadást és fáradságot; a here azután nemcsak a széna mennyiségét és minőségét fogja észrevehetően és felette jövedelmezően fokozni, hanem a herafélék nitrogéngyűjtő képességüknek fogva a rét nitrogénkészletét is legalább javarészt fedezni fogják.

A felülvetés csakis úgy fog sikerülni, ha a talajt kellően elkészítjük. Mindszenten pl. erre a czélra kitűnően bevált a *rétrágyító*, melyet Propper Samu Budapest hoz forgalomba és amelylyel ősszel a felülvetendő táblákat megdolgozzák. Ilyen czélra nem szikes réteken e rétrágyázási eszközt csak ajánlhatjuk. Szikes azonban az állomás tapasztalatai szerint nem való a szik sajátos fizikai tulajdonságai miatt; ha átázott a szik, a rétrágyító rajta kocsinyomhoz hasonló barázdákat nyom be, ha száraz, felfeszíti a gypet, vagy sohasem elporhadó sávkokat tur ki belőle. A *rétskarifikátor* pedig (éses borona) jól lehet nem szikes réten, de szikes rétre annyiban nem való, hogy közönséges boronákkal ugyanolyan jó munkából kétszer annyit lehet ugyanannyi idő alatt elvé-

gezni. Az annyira feldicsért *Laake-féle réborona* sem válik be bármilyen réten, kipróbáltuk Mezőhegyesen, de a sűrű gyepon semmiféle nyomot sem hagyott maga után; ismételtén kipróbáltuk szikeseken, mohás táblákon is, de munkájával nem voltunk megelégedve: tömött földre vagy sűrű gyepe gyenge ez a borona. Így a tiszaradványi sziköntözésre is hoztattak ilyen réboronát, de csak azért, hogy most nagyon szorgalmasan boronálják vele — a megszikkadt utakat.

A legtökéletesebb réboronálást életemben először most ősszel láttam a tiszaradványi réten *Frankó Béla* kasznárnál, három tag gazdasági alakú borona volt egymás mellé téve és mögéje második sornak ismét három tag akasztva: ezzel keresztben és hosszában is végigmenve a nyirkos sziktáblákon, a boronálás ideálisnak volt mondható.

Az előadottakból kitűnik, hogy abban az esetben, ha valamely területet öntözésre rendezünk be, oda megfelelő gypet rendszerint csakis feltöréssel és új vetéssel hozhatunk. Egyszerre ezt természetesen keresztülvinni nem lehet, a munka és költség miatt. Hogy milyen eljárást kövessünk erre nézve, arra példának felhozhatjuk a tiszaradványi szikes rétröntözést, mely 302 kat. hold. Ezen a réten volt zombékos, továbbá padkás szik is, melyet természetesen el kellett planirozni és újra bevetni. Az új vetések mind jól sikerültek és mivel ugy a termés mennyiségére, mint minőségére nézve lényegesen elütöttek az eredeti gyeppel bíró tábláktól, az egész rétnél 10 éves turausban való feltörését és újra való visszagyepesítését határozották el vetés útján. A legsilányabb táblák kerülnek legelőször feltörésre, a jobbak legutóljára. A sziket feltörni és bevetni körülményes és drága munka ugyan, de annyira okszerű és eredményes, hogy már a 2-ik évben az így elért termésmennyiség a munka és mag költségeit megtéríti. Természetesen nagyon kérdéses, vajjon az új vetések 10 évig kitartanak-e, de valószínű, hogy a rét termései a feltörés által legalább is az eddigi termések kétszeresére emelkedvén, a nagyobb jövedelem a rét átalakítását gyorsabb tempóban fogja megengedni. Természetesen trágya nélkül ez nem megy, a szik öntözésre berendezve és esetleg fel is törve, 3—4 évig terem eleget trágyázás nélkül, de akkor új vetés alakításánál is mellőzhetetlen a trágyázás; a miért is Tiszaradványban éppen az öntözött rét miatt — részben annak szénája értékesítésére, részben a trágyaprodukczió végett — tehenészet létesült. Másrészt a réten már folynak a kísérletek, mint lehet komposztzással, műtrágyázással és felülvetéssel a gypet javítani és fenntartani és a terméseket fokozni.

Ha a fűmag beszerzésére hiányoznék kezdetben a költség, az első évek zavarán különösen átsegíthet a *luczerna*, még sziken is. Sziken öntözéssel a luczerna oly terméseket ad, melyek a legjobb földön — öntözés nélkül — elért termésekkel vetekednek. A csabai réten létesült luczernások például, már a vetés évében 17—30 mmázsá szénatermést adtak, a harmadik évükben pedig 50—70 métermázsát is.

Luczernás létesítésénél azonban öntözött réten a következőkre kell ügyelni: a luczernát csakis egyenletes felületű, vagy elplanirozott táblába vessük, melyet egyenletesen és jól meg lehet öntözni és lecsapolni; egy táblán mindig csak egyfélélet vessünk vagy természetesen, vagy az egész táblán fűvet, vagy luczernát, különben az öntözéssel és kaszálással kollízióba jövünk, a luczernát ugyanis 5—6-szor is megkaszállhatjuk egy évben, míg a fűvet átlag csak háromszor; a gyp öntözése is annyira eltérő a luczernától, hogy az öntözéseket összeegyeztetni nem lehet, pl. a gyp miatt öntözve a táblát avval árthatunk a luczernának. Ha tehát egy tábla jó részéről elplanirozás folytán a gyp leszdedett, legjobb az egész táblát feltörni és bevetni.

Öntözött réten sohasem vessük a luczernát védőnövénynyel, hanem mindig tisztán, ne is vessük korán, hanem a melegebb idő beálltával,

áprilisban. A növekedésben levő luczerna nem szereti az öntözést, amiért is a luczerna öntözésénél a főszabály az, hogy mindig csak kaszálás után öntözzük meg a tarlóját annyi vízzel, hogy elegendő nedvességet kapjon a következő kaszálásig. Végül az elfüvesedés ellen sohase felejtjük el az alapos boronálást, amely a luczerna életét meghosszabbítja.

Ezekben elmondottuk volna az országos m. kir. növénytermesztési kísérleti állomás kísérletei és kutatásai alapján mindama újabb tapasztalatokat, amelyek az öntözött rétek gyepjének létesítése és feljavítása körül nyertek és áttérhetünk a trágyázási kísérletek eredményének összefoglaló megbeszélésére.

Gyárfás József.

ÁLLATTENYÉSZTÉS.

Angol husjuhok és keresztezések a XXII. tenyészállatvásáron.

Angol busjuhtenyésztésünk — úgy látszik — majdnem teljesen a hampshiredown jegybe lépett. A tenyészállatvásáron a múlt évben képviselt ösmertes három hampshire-i törzsnő, névszerint Stomfa, Szentegát és a szársországi Deutchenbora mellé a jelen évben még két eddigelő ismeretlen tenyészet csatlakozott, a mozgólé és turnai.

A Bochmann-féle nyáj ez évben is jó hírnevéhez méltón mutatkozott be, de a pálmát mégis elragadta előle Stomfa, melynek érdemül felhozható az is, hogy igen méltányos áron kínálta kosait. Az I. díjban részesült Stomfa mellett az előbbi tenyészállatvásárainkon több ízben szintén első díjakkal kitüntetett szertegáti nyáj ezúttal csak egy második díjat tudott magának kifizetni. Mozsó és Turna pedig díjazatlanok maradtak. Az összbemutató az, hogy a bemutatott állatok közül egyáltalában nem tulsokan voltak — ha szemem nem eselt — amelyre Heine Donna Klárájával elmondhatták volna: „Nincs bennem hamisság... valamint nincs a szívemben egy csepp vér a mórokéból, vagy a ronda zsidó népből!” A hipposzuszok felfogása szerint a még oly magasvérű lo nem minősíthető televérnek, ha apai, anyai részről kifogástalan pedigreevel nem dicsekedhetik. Juhtenyésztőinknek nem oly rigorozus a felfogásuk. Az a csepp, nemtelen, mondjuk parasztkirka, vagy merinomestlívér per absolute nem áll útjában az illető nyájából vásárolt kosok használhatóságának, mely nagyobbára csak abból áll, hogy utánuk, a gyapjas nyájból kimustrált merinó anyákkal jobban értékesíthető báránnyakat neveljenek. Ezt a gyakorlatot már sokfelé üzik hazánkban, kielégítő eredménnyel, mihez képest a mézár-széknek tenyésztő gazda természetesen lehetőleg olesó kosokat keres és hozzá tehetjük a belföldön is talál. Sokkal nehezebb helyzetük van a tenyészkeseladásra berendezkedett hampshiredown tenyészeteknek, melyek a magas vérben való családi tenyésztéssel járó természetlenség Scyllája és a régebbi alanyra való visszafajtás Charybdisa közt hánkolódva nem pusztán vérfelfrissítés, hanem éghajlatukat igen rosszul álló gyorsan elpusztuló eredeti angol kosok pótlása végett nagy anyagi áldozatokat kénytelenek hozni.

Elégé ismert körülmény, hogy hazánkban jóformán az összes angol huszfajtaikkal kísérleteztek. Tanulságos tekintetben az ideai elsőnyertes nyáj története. Néhai tenyésztője, Krupiczker Károly az 1881-iki tenyészállatvásáron, valamint az 1885-ik évi országos juhkiállításán még Cotswold-merinókkal szerepelt, de csakhamar felismerte, hogy ezzel a csoportos, inkább fagygyura hívó állattal való keresztezés után eredményt nem igen várhat és azért a nyolcvanas évek közepén Angolországból importált hampshiredown kosokkal, 1894-ben pedig southdown kosokkal javította a husztenyésztést, mely az 1896. évi ezredéves országos kiállításán még mint

„stomfai husjuh”, de a következő 1897. évi tenyészállatvásáron azonban már mint hampshiredown szerepelt, 1900-ban újból hampshiredown-southdown keresztezés néven jelentkezett, hogy most már mint tiszta hampshiredown tenyészet küzdjön az elismerés habérjáért. A hampshiredownok mellett mindössze 19 darab oxfordshiredownt állított ki Schäfer B. Jahnshausenből, aki a bemutatott anyagért elismerő okmányt nyert és Schlesinger Gyula Turnáról, aki nem mutatkozott be oly tenyésztőnek, ki bizalmat kelthetne, amennyiben bemutatott, hampshire- és oxfordshiredown kosok mellett, még egy oxfordshire-rambouillet keresztezést is méltó pendentjéül a néhány évvel ezelőtt a Tattersallban bemutatkozott rambouillet-raczká keresztezésnek. Ha Schlesinger urnak az volt a célja, hogy ex lexis állapotunkban az aggodó hazafiakat némiképpen felderítse, ezt a célját elérte. Mindazonáltal óva intek minden magyar juhtenyésztőt az efféle céltalan keresztezések-től. Ha már mindenképpen valami különös akarnak produkálni, vessék magukat inkább a négyzsinű kandurok tenyésztésére, melyeknek állítólag akadna egy angol lordban vevőjük.

Azok a kosok fejalkotása és kopasz láb-száraik Cosswood örökségnek tekinthetők ugyan, ellenben gyapjuk egy olyan kompozitum, melyre per absolute szükség nincsen, még ha két-nyiretől kezeltetnek is, mire rövid voltak után következni lehet, mert a lapoczká részről vett minták természetes magassága csak 37—49 mm. A szálok vastagságánál 14-től 44 ezred milliméterig mindenféle szortimentumba tartozókat találtunk, de nagy átlagban a gyapju minősége csak tercziának mondható és ami ennél is hátrányosabb körülmény, átlagos nyujthatóságuk csak 16-78%.

A keresztezések közt ez idén is láttuk a Haas Ignác nyiregházai hampshire keresztezéseit, valamint Hornig Károly báró vesztprémi püsnök 7/8 vér southdown-merinó keresztezéseit. Ez utóbbi keresztezésekkel évek óta találkozunk tenyészállatvásárainkon. Bár mindig csak succés de'stimet értek el, mindazáltal nagyérdemű tenyésztőjük rendületlen hiva maradt a southdownnak, jóllehet régen megszűnt úgy nálunk, mint egyebütt divathusjuh lenni.

Visszamlékszem, hogy az 1896. évi millenniumi kiállításán is láttam az ősi nyáj sikerült southdown-keresztezéseit és a mostani vásár amellet bizonyít, hogy megmaradt mind e mai napig a szerénységi ősi erényében, megmaradván a 7/8 southdown-vér mellett, mikor mások alighanem hazai southdownokul mutatták volna be ezeket a sikerült keresztezéseket.

Rodiczky Jenő dr.

GAZDASÁGI VEGYTAN.

Rovatvezető: Kosutány Tamás dr.

A mocsári burgonya (Solanum Commersoni) szeszgyártási értéke.

A „Mezőgazdasági Szemle” ezidei évfolyama 3. füzetében Grabner Emil ismerteti a mocsári burgonyát. Ugyszintén ismerteti az országos növénytermesztési kísérleti állomás azon tapasztalatait, amelyeket ezen növénynek hazánkban első ízbeni termesztésénél az 1904. évben szerzett.

Grabner közleményének kiegészítéséül közlöm a „Zeitschrift für Spiritusindustrie” referensének vizsgálati eredményeit, amelyeket a mocsári burgonya vizsgálatánál szerzett.

A vizsgálatra szolgáló gumókat szerző Haage és Schmidt erfurti cégtől kapta. Egészben 10 db összesen 135 gramm súlyu gumót, vizsgált melyek közül a legsúlyosabb 21 gram-

*) Zeitschrift für Untersuchung der Nahrungs- und Genussmittel — 8. kötet, 613—614. oldal — nyomán.

mot nyomott. 1 1/2 órai főzés után a gumók még nem lágyultak meg és kissé kesernyes ízűek voltak. Szárazanyagtartalmuk 31.26% volt, amelyből a Reinmann féle burgonyamérleghez adott keményítőtáblázatból 25.50%-os keményítőtartalom adódna, feltéve, hogy ezen burgonyaféleségnél megengedhető ezen táblázat használatát.

A gumók kémiai vizsgálatánál a Maercker-féle Diastase eljárás szerint a keményítő értékét 19%-únak találták. Ezen keményítőértékhez megközelítőleg egyezik a szesznyeremény. 100 kg. burgonyára számitva közönséges nyomással főzve, a tiszta szesznyeremény 10.5 liter volt. Ha a németországi éghajlati viszonyok között a Solanum Commersoni tenyészne, az közepes szeszgyártási burgonyának volna tekintendő, valószínű, hogy a gőzölésnél nehezebben puhulna meg, mint a honi burgonyaféleségek. Feldolgozhatóságáról csak nagyobb terjedelemben végzett kísérletek alapján lehetne itelni.

W. R. dr.

LEVÉLSZEKRÉNY.

Kérdések.

228. kérdés. Gazdaságom egy nagy része közönséges homok, egyik gazdatársamtól hallottam, hogy homoktalajon a csillagfürt, mint zöldtrágya nagyon díszlik; kérem sziveskednének velem tudatni, mennyi szükségeltetik kat. holdanként? és hol kapható meg ezen mag?

G. A.

229. kérdés. Talajom tartalmaz: Foszforsavat (P₂O₅) 0.15%, káliút (K₂O) 0.32%, nitrogént (N) 1.08%. Az utóbbi időkben gyenge buzaátlagokat értem el benne; kérem, nem-e volna helyes szuperfoszfát és kénsavas ammóniákkal buza alá trágyázni, mivel talajom kevés foszforsavat és nitrogént tartalmaz? Kérem, hogy egy jó erőben levő buzatalaj hány %-ot tartalmaz a fent említett három fő növényi tápanyagból?

Sz. M.

230. kérdés. Rendelkezésemre áll 1000 kg. szuperfoszfát, 5000 kg. Thomassalak, 200 kg. kálisó és 100 kg. chilisalétrom. Kérem, hogy tudnám ezen műtrágyákat egy próbának eredményére legjobban felhasználni, mivel tavaszi vetést, zabot, búzát, búkkönyt elvettem, takarmányrépaföldemen a trágyát ez őszön leszántottam, tengeriföldem őszszel lett buktatva és e szántásra a trágya reá van terítve. Kolompérnak van egy hold földem trágyázatlan, talajom általában homokos agyag és mészesgény.

T. J.

231. kérdés. Szándékunkban volna a szőlővenyigét apróra felvagdálni és azt komposztírozva trágyának felhasználni, mily gép legcélszerűbb annak felaprítására, hol kapható?

K. L.

232. kérdés. A beállított tarka ökrök hízalásakor márczius elején, buzapolyva fogytán lévén, volt igen jó löherés árpapolyvám, amit fele részben buzapolyva, takarmányrépa és tengeridarával ettettem. Körülbelül 5—6 napra egyik göboly a hátsó részén alig tudott állani, állatorvos, miután 41.5 fok lázt konstátált, az állat levágatását ajánlotta. A levágatásakor a százeztű bendő el volt rohadva. Ismét 3—4 nap után egy másik göboly hátsó ballában nem tudván állani, állatorvos 38.6 fokú láz mellett a levágatást ajánlotta és lábfejzamorodást konstátált. Az ökrök élve szekérre rakatott, egy másik állatorvos jelenlétében felboncoltatott és a belső részében kocsonyásodást és mérgezési tüneteket állítván, okául pedig, hogy rothadt polyvát evett volna az ökrök. Mások ismét okolják az árpapolyvát. Tisztelettel kérem, lehetséges-e, hogy esetleg imitt-amott előforduló kis rothadt buzapolyva okozhat-e mérgezési tüneteket? vagy az árpapolyva, megjegyezvén, hogy az árpapolyva legalább is felerészben löherelével-törmelék volt.

B. F.

233. keverék a ből és növelegelő alak kat. holdba zabosbükke

Csilla

228. sz. kézelokra a lapos magvak magkereskefürt neve fehér csillagokai közgáltat. Én természetem kell és pedáságra, kat. mitva. Dac2—3 cm. szabad, mekikeini, sőt meghengere

A csilleszántani meszhető

Megjegyjűjtő képefoszfor s ká az utána kKa. holdankat és 80 kg mely trágya vetése előtt való tekintet magvu fehér minőségben kereskedőne

Talajt

sz. kérdésre, maz nitrogén többnyire elszem, hogy meg minde talajában a tábla több mutatkozik, küldje be te másnak, me meghatároza

Külön

lelet a 230. álló műtrágya használni: vetette el, a danként szárandó ki s kell keverlesz a répa 50 kg. chilkeverve) a

A burgfoszfát, 80 kálitrágyáról leszántandó chilisalétrom

Ha eseszórható 200 kat. holdankalak és szu vetéseig s a ható kat. h egy másik szántások al danként K hatok, mert növényeket

Venyig

désre.) A szeszerűbb eszmában isme aprító dob e

233. kérdés. Kérem, melyik gyorsan növekedő keverék a leghasznosabb élőlakó takarmányfűvek-ből és növényekből csikóknak való állandó legelő alakítására? Hány kiló szükséges egy kat. holdba és jó-e védőnővénynek ritkán vetett zabosbüköny? A föld jó agyagos talaj.

A. S.

Feleletek.

Csillagfürt mint zöldtrágya. (Felelet a 228. sz. kérdésre.) Homoktalajra zöldtrágyázási célokra a csillagfürtfélék közül az ugynevezett *lapos magvu fehér csillagfürtöt* ajánlom, mely a magkereskedők árjegyzékében egyiptomi csillagfürt neve alatt is szerepel. Ezen laposmagvu fehér csillagfürt legkevésbé kényes hasonló rokonai között és nagytömegű zöldtrágyát szolgáltat. Én évek óta a legjobb eredményrel természetem. Vetni április hó második felében kell és pedig sorvető géppel 12 cm. sortávolságra, kat. holdanként 90 kg. vetőmagot számítva. Daczára a mag tetemes nagyságának, 2-3 cm.-nél mélyebben a földbe hozni nem szabad, mert ellenkező esetben nehezen képes kikelni, sőt el is pusztulhat. Vetés után a föld meghengerezendő, feltéve, hogy nem tulnyirkos.

A csillagfürtöt a virágzás vége felé kell leszántani s utána rozs vagy burgonya termesztendő a legjobb eredménnyel.

Megjegyzem, hogy a csillagfürt lényeggyűjtő képességét tetemesen fokozhatjuk, ha foszfor s káli műtrágyát adunk alá, melynek az utána következő növény is hasznát veszi. Kat. holdanként 150 kg. 16%-os szuperfoszfátot és 80 kg. 40%-os kálitrágyát számíthatunk, mely trágyafélék összekeverve a csillagfürt elvetése előtt kiszórandók és a laza homoktalajra való tekintettel jól befogaszaladók. A lapos magvu fehér (egyiptomi) csillagfürt magja jó minőségben Mauthner Ödön budapesti magkereskedőnél szerezhető be.

K. K.

Talajtápanyagtartalom. (Felelet a 229. sz. kérdésre.) A szőbenforgó talaj bőven tartalmaz nitrogént és káli, a 0.15% foszforsav is többnyire elegendő szokott lenni, azért azt hiszem, hogy itt másutt lesz a hiba. Győződjék meg mindenekelőtt arról, van-e elég *mész* a talajában azért, hogy egy kísérőházhoz a tábla több helyén sóavat önt, ha pezsgés mutatkozik, akkor van elég mész jelen. Vagy küldje be talaját valamelyik vegykerületi állomásnak, mely 4 koronáért a mész tartalmat meghatározza.

K. T.

Különböző műtrágyák felhasználása. (Felelet a 230. számú kérdésre.) A rendelkezésre álló műtrágyákat következőképpen lehetne felhasználni: Ha a takarmányrépát még nem vetette el, akkor a répa vetése előtt kat. holdanként számítva 125 kg. szuperfoszfát szórandó ki s ezt jó erős fogással a földbe kell keverni. Ebben az esetben helyénvaló lesz a répa kikéltése után kat. holdanként 45-50 kg. chilisáletromot (száraz földdel összekeverve) a répasorokra egyszerűen rászórni.

A burgonyaföldre kiszórható 150 kg. szuperfoszfát, 80 kg. kálisó (feltéve, hogy 40%-os kálitrágyáról van szó) kat. holdanként, melyek leszántandók; a burgonya kelése után 80 kg. chilisáletrom szórandó ki a sorok irányában.

Ha esetleg fiatal lóherése van, erre rászórható 200 kg. Thomassalak és 80 kg. kálisó kat. holdanként. Esetleg eltehető a Thomassalak és szuperfoszfát a következő őszi buza vetéséig s a buza vetésántása előtt kiszórható kat. holdanként 130 kg. szuperfoszfát, egy másik részére pedig már az előkészítő szántások alkalmával 200 kg. Thomassalak holdanként. Közlebbi adatokkal nem szolgálhatok, mert a gazdaságban természeténél fogva növényeket mind nem sorolta fel.

K. Y.

Venyigepritő-gép. (Felelet a 231. sz. kérdésre.) A szőlővenyige felaprózására a legegyszerűbb eszköz a „Köztelek” egyik utóbbi számában ismertetett Ásványi-féle szőlővenyigepritő dob és kosár, melyet akármilyen gyárt-

mányu cséplőgépbe be lehet szerelni. Vannak ugyan speciális szőlővenyigepritő-gépek is, melyeket Kühne E. gépgyára és a Magyar Mezőgazdák Szövetkezete (mindkettő Budapesten) hoz forgalomba, de ezek drágábbak, bár tagadhatatlanul jobban aprózzák a venyigét. De az Ásványi-féle szerkezet is szélzuzza a venyigét annyira, hogy még takarmányozási célokra is lehet felhasználni kellő füllesztés — kazalba való puhulás — után. Komposztkészítésre pedig feltétlenül meg fog felelni az Ásványi-féle szerkezet. Ha tehát kérdésttevő hozzájárulhat valami cséplőgéphez, ősszel, szüret után a frissen metszett venyigét el is aprózzhatja s mindjárt komposztá dolgozhatja fel. A szerkezet ügyében tessék Ásványi Lajos igazgatóhoz Szabadka, fordulni.

i. S. P.

Rozsdás buza- és árpapolyva etetése. (Felelet a 232. sz. kérdésre.) Az árpapolyva etetése bizonyos körülmények között szarvasmarhák megbetegedését előidézhetheti, akkor t. i., ha igen száraz árpapolyvát, nagy mennyiségben és magában etetnek. A fűrészesen fogas kalászszállak könnyen befurakodhatnak a nyálkahártya kevésbé védett részeibe (a pófák belső felszíne, garatüreg, nyelöcső, ojtógymor, esetleg a belek nyálkahártyája) és az illető részek többé-kevésbé súlyos gyulladását idézhetik elő, azonban ilyenkor hűdéses jelenségek (belső végtagok benuványa) nincsenek. A szóban forgó esetben mérgezésre gondolhatunk, amely fel-lephetett vagy azért, mert az etetett árpa- (vagy buza-) polyva rozsdás volt, vagy — ami valószínűbb — az etetett takarmányok közül egyik vagy másik megromlott, megrothadt.

Nagy fokban rozsdás gabonaszalma és polyva etetése után többször észleltek megbetegedést, amelynek tünetei között a gyomrok súlyosabb természetű gyuladása és a hátsó végtagok benuványa is szerepelhet. Ha erre lehetne gyanu, (t. i. tényleg rozsdás az illető árpa-, illetve buzapolyva) leghelyesebb annak más uton való értékesítése; nem ismerünk ugyanis olyan módot, amelylyel biztosan ártalmatlanná tenné a rozsdagombák által tartalmazott mérgező anyagokat. Tekintetbe jön végül, mint említettem, a takarmány rothadása és korhadása.

Tavaszzal gyakori az eset, hogy a takarmányfélék, melyeknek eltartási módja olyan, — mint a répáé és polyváé is — hogy a téli, tavaszi nedvesség esetleg hozzájuk kerülhet, tavaszok, a melegebb napok beálltával, helyenként rothadnak vagy korhadnak. Különösen hajlamosak a rothadásra a fehérjékben és vízben gazdag takarmányok, így a jelen esetben etetett takarmányok közül a takarmányrépa és a lóhere. A rothadásnál és korhadásnál szereplő baktériumok termelhetnek olyan mérgeket (toxínokat, ptomainokat), melyek az állatokat megbetegíthetik és éppen a rothadási mérgek mérgezési tünetei között szerepelnek: a láz, különböző benuványok, a gyomrok, esetleg a belek gyuladása. Megjegyzendő, hogy a hátsó végtagok benuványa sokkal gyakoribb az agyidegek hűdése, de szarvasmarhánál, ahol az arc mimikája hiányos, ez a jelenség-csoport gyakran elkerüli a vizsgálgó figyelmét.

Ajánlom, hogy a rothadt takarmányrészek az állatoknak nyújtandó takarmányok közé ne kevertessenek, különösen akkor ne, ha a takarmánykeveréket előzőleg füllesztik, mert ilyenkor a normális erjedés rothadás kezdetébe mehet át.

Farkas Kálmán dr.

Legelő fűkeverék. (Felelet a 233. sz. kérdésre.) A jó minőségű agyagos talajra állandó legelőnek következő fűkeveréket ajánlom: réti komócsin 1.6 kg., csomós ebir 3.6 kg., réti csenkesz 5.6 kg., aranyzab 1.2 kg., angol perje 5.3 kg., taraczkos tippán 2 kg., tarajos cizmör 6 kg., fehérhere 0.5 kg., korcsihere 0.5 kg., vérféjű csabair 2 kg., összesen 27.3 kg. kat. holdanként.

A ritkán vetett zabosbüköny védőnővénynek teljesen megfelelő lesz. Megjegyzem

azonban, hogy azon kívánalomnak, miszerint gyorsan növekedő fűvekből létesítsék állandó legelőt, megfelelni nem lehet. Az állandó legelő fűvei a vetés után a 2-3-ik esztendőben fejlődnek ki teljesen, úgy, hogy a vetés évét nem is számítva, még a következő évben sem szabad legeltetni, hanem csak kaszálni, ellenkező esetben a legelőnek vetett terület hamarosan kiritkul s gyomok tanyájává válik.

Ajánlanám Károly Rezső „Rét- és legelőmivelés” című könyvének beszerzését (ára 3 K. 40 f. a „Patria” könyvkereskedésében), melyben becses adatokat talál ezen dolgokra vonatkozólag.

y. n.

VEGYESEK.

Mai számunk tartalma:

	Oldal
Az „OMGE.” közleményei	647
Vámszövetség vagy önálló vámterület	649
Gazdasági közvetítő iroda	651
Növénytermesztés.	
Öntözött rétek javítása	652
Állattenyésztés.	
Angol husjuhok és keresztetések a XXII. tenyészállatváltáson	654
Gazdasági vegytan.	
A mocsári burgonya (Solanum Commersoni) szeszgyártási értéke	654
Levélsekreány.	654
Vegyesek.	655
Uj gazdasági szaktudósító. — Gyászhir. — Gazdasági tudósító. — Áthelyezések. — Uj népies mintagazdaságok. — Az osztrák gazdák a külön vámterület mellett — Németország a borhamisítás ellen. — Széna és szalma elárverezése. — A XXX. luxuslövésár díjazásai. — Állatforgalmi korlátozások. — Gyógynövények és fűvek termesztése. — Adóviszatértés rételecsapolásért	656
Kereskedelem, tésde.	657
Szerkesztői üzenetek.	658

Uj gazdasági szaktudósító. Tallián Béla földmivelségi miniszter a berlini szaktudósítói tisztséggel *Krisztinkovich Ede* miniszteri tanácsost bizta meg. *Krisztinkovich Ede* idáig mint a földmivelségi miniszterium V. osztályának helyettes főnöke és mint a vizrendőri ügyek osztályvezetője fejtett ki rendkívüli derekas tevékenységet. Azonkívül buzgó előharczósa volt a nálunk nagy arányokban létesítendő csatornázásnak és habár az OMGE. nem is mindenben helyeselte nézeteit, de feltétlenül kiváló eredményeket várunk e jeles tehetségnek uj hatáskörébeni működésétől. Az eddigi tudósító: *Malcoms Jeromos* báró, ki megbízatását és tisztségét odaadással és közmegelégedésre töltötte be, a földmivelségi miniszteriumban fog további alkalmazást nyerni.

Gyászhir. *Capelle Vilmos* urad. tisztartó, a „Hatvanvidéki gazdasági kör alelnöke, f. hó 6-án 66 éves korában elhunyt. A meghaldogultat f. hó 8-án helyezték a hatvani sarkterben örök nyugalomra és benne egyesületünk egyik érdemes tagját, a gazdasági egyesületek pedig buzgó előharczosukat gyászolják.

Gazdasági tudósítók. A m. kir. földmivelségi miniszter *Zitterbarth Vilmos* nemesnyújtandó lakost, Bars vármegye aranyosmaróthi járására, *Sárközy Viktor* abai lakost, Fejér vármegye székesfehérvári járására, *Manika János* buzdi lakost, Nagy-Küküllő vármegye medgyesi járására, *Jámbor János* kecskeméti lakost, Pest-Pilis-Solt-Kiskun vármegye kuszniklósi járására, *Szűcs Zsigmond* kétornyulaki lakost, Veszprém vármegye Pápa város területére, *Haidekker László* veszprémi lakost, Veszprém r. t. város területére nézve a gazdasági tudósítói tiszttel bizta meg.

Áthelyezések. A m. kir. földmivelségi miniszter *Bem Lajost*, a szabadkai földmivelségi iskolához beosztott földmivelségi segédtanítót és *Végh Lászlót*, a csákvári földmivelségi iskolához beosztott földmivelségi segédtanítót kölcsönösen áthelyezte.

Uj népies mintagazdaságok. A m. kir. földmivelségi miniszter újabb a következő

uj népies mintagazdaságok szervezését engedélyezte: Bereg vármegye Som község határában Gercsenyi Ferencz és ugyancsak Bereg-megyében Arlánháza község határában Fehér András birtokának népies mintagazdasággá átalakítását. A közvetlen felügyelet gyakorásával mindkét helyen a hegyvidéki kirendeltség beregvármegyei megbízottját bízta meg.

Az osztrák gazdák a külön vámterület mellett. Ausztriában a mezőgazdák, nálunk pedig az iparosok és kereskedők küzdenek az önálló vámsorompók felállításával, holott viszont az osztrák iparosok és a magyar gazdák a közös vámterület hívei. A dolog magyarázata természetes, mert hiszen az osztrák mezőgazdák a magyar mezőgazdaság, a magyar iparosok pedig az osztrák ipar versenyétől kívánnak szabadulni. E kölcsönös ellentét követelménye az alábbi határozat, amelyet a bécsi gazdasági egyesület közgyűlése Gudenus báró indítványára egyhangúlag hozott, mely szerint:

„A közgyűlés kijelenti, hogy eddigi gazdasági viszonyunkat Magyarországhoz a két kormány által megállapított cukor-surtaxe teljesen áttörte, mindegyre a kiegyezés parlamenti elfogadása részünkről kizártnak tekintendő. Mint-hogy ezenfelül a vámterületek elkülönítését követelő hangok Magyarországhoz mind erősebben szólalnak meg és mi a szakítás időpontjának megállapítását Magyarországra nem bízhatjuk, ugyasintén a mezőgazdaságunkra és iparunkra nézve egyaránt súlyosan káros átmeneti stádium engedélyezéséhez Magyarország kizárólagos érdekében hozzá nem járulhatunk, megbizva a közgyűlés az elnökséget, miszerint hasson oda, hogy egy a képviselőház, mint az urakháza és a kormány az önálló osztrák gazdasági terület megalkotásához szükséges lépéseket azonnal előkészítse.”

Hogy csak éppen a cukor-sur-taxa, a brüsszeli egyezmény folytán lehetővé vált ön-vedekezésünk okozta volna az osztrák gazdák eme határozatát, azt erősen kétségbe vonjuk, sőt inkább csak ürügynek tekintjük. Az mégis tény, hogy az osztrák mezőgazdaság minden áron, még saját iparának megkárosodása révén is szabadulni kíván a mi versenyünkől, és a rögtöni vámelkülönítéssel véli leginkább sújthatni a magyar mezőgazdaságot. Ajánljuk e körülményt az irányító körök figyelmébe. Odaát tudják — talán jobban mint mi — hogy mit tesznek, mit akarnak és az osztrák gazdák állásfoglalása igazolja abbéli törekvésünk helyességét, hogy nem akarunk bizonyos átmeneti — előkészítő — időszak nélkül a vámterület különválasztásába belemenni, mert a rögtöni különválás forszírozása nem üres fenyegetés az osztrákok részéről, hanem a mezőgazdaságunkat hosszú időre megbénítással fenyegető veszedelem. Elvárjuk tehát, hogy a mostani, valamint a jövődöbéli — bármely pártállású — kormánytól, hogy az osztrák gazdák közönség fent idézett határozatát erősen visszautasítja és meggátolja, hogy az önálló vámterület rögtönösen — minden átmeneti időszak nélkül — megvalósíttassék. Amint, hogy bizunk a gazdasági közönségben is, hogy az országban teljes befolyását érvényesíteni fogja a mindenkor magyar kormány tekintetbeni működésének irányítására.

Németország a borhamisítás ellen. Már 1879-ben jött létre az élelmiszer-törvény, a Nahrungsmittel-Gesetz Németországban, amely azonban az igényeket ki nem elégítette. A vegytudomány haladása és a szerzett tapasztalatok hozták létre 1892-ben a Deutsches Weingesetzet és ennek további tökéletesítése egy törvénytörvényre alakította 1901-ben követelt be. A borforgalmának tüzetes meghatározása, a műborgyártás teljes eltiltása képezte e törvények alapelveit, de emellett az ellen-zés is tárgyba lett kiterjesztve, mint a régi élelmiszer-törvényben. Lényeges intézkedés volt

a szeszezés korlátozása, amely csakis a bor jobb eltarthatósága végett maximaliter 1 százaléig engedtetett meg. A borkezelési megengedett és tilos eljárások minden pinczében kifüggesztendők voltak, hogy a szolgálati személyzet is tisztában legyen azzal, mi van megengedve és mi nincs. Mindezen intézkedések még mindig nem elégségesek, mert műbor még mindig sok van forgalomban, a bortermelő köröket tehát ki nem elégítették és most erős forgalom indult meg arra, hogy a kérdést radikálisan oldják meg. A törekvések, melyek a kérdés teljes rendezését czélozzák, abban az irányban nyilvánulnak, hogy a bor „bölcsőjétől a sírjáig”, vagyis a szürettől a fogyasztásig ellenőrizve legyen. A francia megoldás lebeg tehát a német bortermelők előtt is. Franciaországban ugyanis a „droit de circulation”, a forgalmi adónak ellenőrzése teljes jogot ad az állami közegeknek a korlátlan ellenőrzésre. Tehát származási és forgalmi ellenőrzés, a könyvek ellenőrzése mellett és pedig képzettebb rendőri közegek hozzájárulásával. A német kormány nem térhet ki ezen reformok elől, mert az Olaszországgal kötött kereskedelmi szerződés kapcsán meg akarja óvni a közönséget attól, hogy a külföldről is manipulált borok hozassanak be. Minthogy pedig a jövőben Franciaországban és az északamerikai Egyesült-Államokban is hasonlóan szigorú ellenőrzési intézkedések törvényesíttetnek, követelnünk kell — és ez már a magyar kormány feladata — hogy a minket legközelebről érdeklő Ausztriában is hasonlóan szigorú borhamisítási, illetőleg borellenőrzési törvények létesíttessék.

Széna és szalma elárverezése. (Dementi a földművelésügyi minisztériumból.) Több laplan olyan közlemény jelent meg, hogy a kormány a szükségben szenvedő kisgazdák gazdasága részére küldött szénát és szalmát, melyet azok mint elkésve szállítottat vonakodtak átvenni, a helyszínen elárvereztetni s az általa megszabott és az árverésen elért ár közti különbözetet a községektől hajtja be. Ezek a híresztelések, mint illetékes helyről közlik, nem felelnek meg a valóságnak, mert amely esetekben a megrendelők az áru átvételét késedelem miatt megtagadták, a földművelésügyi miniszter elrendelte ugyan az áru elárverezését, de olyan rendeletet nem adott ki, mely szerint az árkülönbötet a községek terhére lenne irandó. A szállítási késedelmet illetőleg pedig úgy áll a dolog, hogy igaz, miszerint némely helyre a szállítványok késedelemmel érkeztek meg; ennek azonban nem a földművelésügyi miniszterium az oka, hanem az, hogy a szükségletek bejelentésére a földművelésügyi miniszter által idejekorán kitűzött határidőt a bejelentők nem tartották be, hanem csak elkésve február végén kezdték a bejelentéseket naponta s százával oly tömegben felterjeszteni, hogy sem a szállítók, sem a vasutak nem voltak képesek az összetorlódás folytán a szállítást kellő gyorsasággal lebonyolítani. A késedelmet fokozta még azon körülmény is, hogy több vidéken esőzések és havazások akadályozták napokig a szállítást. Egyes hírlapok azt is közölték, hogy értesülésük szerint a földművelésügyi miniszter által küldött széna teljesen használhatatlan. Ezek a hírek sem felelnek meg a valóságnak, mert a széna általában olyan minőségű, hogy a tőzsdei szokványoknak legalább is megfelel. Minthogy a nagy aszály következtében szénafélesleg csak a lapályosabb és vizenyösebb helyeken termett, természetes, hogy a kormány tulnyomó részben ilyen helyekről szerezhetette be készletét. A földművelésügyi miniszter által a kincstári birtokokon végeztetett etetési kísérletek is azt bizonyítják, hogy a szénakészlet megfelelő. Valószínű különben, hogy az áru és a késedelem kifogásolása rendszerint nem a gazdától ered. A Felvidéken ugyanis tapasztaltatott, hogy némely üzerek rábeszélják a népet, hogy ne fogadják el a kormány által megrendelésükre utánvéttel küldött takarmányműveket és élelmiszereket s

azután egymás közt összebeszéltek az elárverezendő áruknak potom áron való megvásárlására. Ezt a visszaélést s az államkincstár megkárosodását megakadályozandó, a legközelebbi napokban is kénytelen volt a földművelésügyi miniszter 8 vagon árut a rendeltetés helyéről máshova rendelni.

A XXX. luxuslövésár díjazásai. A XXX-ik luxuslövésáron e hó 10-én a Zoltán Elek nyug. altábornagy elnöke alatt működő bíráló-bizottság a rendelkezésére álló díjakat a következőknek ítélte oda: A földművelésügyi miniszter tiszteletdíját, mint a vásárra hozott lánygy legkiválóbbjának, Andrássy Géza gróf 309—331. kollektívójának. A négyes fogatok tiszteletdíjait: I. díj: Schöller Gusztáv 51—54. k. sz., II. díj: Almásy Imre gróf 473—476. k. sz., III. díj: Hadik Barkóczy Endre gróf 435—438. k. sz. fogatának. A hintós kettősök tiszteletdíjait: I. díj: Mikovics Ágoston 116—117. k. sz., II. díj: Fischer Samu 61—62. k. sz., elismerő oklevél: Bruder Antal 211—212. k. sz., Fischer és Keller 25—26. k. sz. fogatának. A jukkes kettős fogatok tiszteletdíjait: I. díj: Kohner Vily 383—384. k. sz., II. díj: Kubinyi Márton 39—40. k. sz., III. díj: Karácsonyi Jenő gróf 334—335. k. sz. fogatának. Háttas lovak tiszteletdíjait: I. díj: Gyérey Richárd 81. k. sz., II. díj: Trauttenberg Frigyes báró 166. k. sz., III. díj: Horthy Szabolcs 434. k. sz., elismerő oklevél: Vay Ádám gróf 268. k. sz., Trauttenberg Frigyes báró 165. k. sz. hátasának.

Állatforgalmi korlátozások. Az Állategészségügyi Értesítő szerint a cs. kir. osztrák belügyminiszter ur folyó évi április 6-án kelt 14,514. számú hirdményével a sertésvesz betegségnek Ausztriába történő behurcolása miatt a sertéseknek Ausztriába való behozatalát: Szilágy vármegye szilágyesehi és zsbói járásából megtiltotta. Továbbá a sertésvesz betegség fennállása miatt tilos a sertéseknek Ausztriába való behozatala: Vas vármegye Ausztriával határos szentgotthárdi járásából és az Ausztriával határos Pozsony thj. városból. Viszont, a ragadós száj- és körömfájás betegség fennállása miatt a hasított körmű állatoknak (szarvasmarhák, juhok, kecskék és sertések) Ausztriába való behozatalára nézve: Sopron vármegye Ausztriával határos soproni járasa; a sertésvesz betegség fennállása miatt pedig a sertéseknek Ausztriába való behozatalára nézve: a horvát-szlavonországi Zágráb vármegye Ausztriával határos jaskai járasa ellen eddig érvényben volt behozatali tilalmak hatályon kívül helyeztetek. Azonban ezen tilalmaknak ezuttal történt hatályon kívül helyezése a sopronvármegyei soproni járas területén fekvő és ragadós száj- és körömfájással fertőzve volt Németperesztég községre és a horvát-szlavonországi zágrábvármegyei jaskai járas területén fekvő és sertésveszszel fertőzve volt Sv. Jana községre és a nevezett községekkel szomszédos községekre ki nem terjed, úgy, hogy Németperesztég községből és az ezzel szomszédos községekből a hasított körmű állatoknak (szarvasmarhák, juhok, kecskék és sertések), Sv. Jana községekből pedig a sertéseknek Ausztriába irányuló kivitele a betegségnek hivatalos megszüntté nyilvánításától, vagyis a zárlat feloldásának napjától számítandó 40 napig tilos marad.

Gyógynövények és füvek természetése érdekében a Pozsonymegyei Gazdasági Egyesület szélesebb körű mozgalmat szándékozik indítani. Legutóbb elhatározta, hogy egy nyugat-magyarországi gyógyszerész érdekében, hi e téren már évek óta fáradozik szép eredmény-nyel, feliratban fordul a földművelésügyi miniszterhez, kérve az illető részére szárító pajta építéséhez megfelelő segélyt.

Adóvisszatérítés rölcsapolásért. Zalaegerszegről jelentik a Bud. Lev. nek: A Zalamegyei Gazdasági Egyesület közgyűlésén Hójos Mihály indítványozta, hogy az állam azon községeket, melyek réteiket lecsapolják, éppen úgy adókedvezményben részesítse, mint a vízlecsapoló társaságokat. Sőt kívánatcsnak tartaná, ha az egyes vidékek vizeit állami segéllyel csapolnák le. Az egyesület e tárgyban följáratot intéz.

Buza

Rozs

Zab

Tengeri

Arpa

KERES

(Gutt) bizományi

Az idő előtt be. A nagy pont alá viharokig fagy csak a hét az ország teg tartott Egyes A vetések áll a jelenlegi csapadék és állandóan ma az idő.

A külf. lehet, a lanybuló. En tartottak. A államokból k tak ehhez Ar mivel barát irányzat lany mértv hozat vételekedv sz volt. Franczi készletek egy Oroszországtól azt kell kinálat is bé lat nagyobb kerül a piaca csekély java ezokon a for tartottak.

Nálunk voltak és a A felmondás át is vételne 43,000 mm.

Az üz. hetjük:

Buza elején 15 fill elhelyezhető folytatva, es szorítkoznak volt, de az árakkal kör készségesen fillérik terjedt közniok. Az mihez azon is hozzájárul így kedvező 75,000 mm.

Rozs-lásával kap forgalom az tartózkodó é valamint hel Arpa

Nemzetközi gabonapiacz 1905 április hó 6-tól április 10-ig.

Kelet	Budapest	Wien	Berlin	Páris	London	Liverpool	Braila	Odessza	New-York	Chicago	Buenos-Ayres	Határ-idő	Határidős árak							
													Budapest	Berlin	Páris	London	Liverpool	New-York	Chicago	
Buza	10	18.70	20.00	20.88	22.47	17.22	17.69	18.25	15.06	20.20	—	13.36	Május	17.72	20.79	22.65	—	17.70	19.92	21.05
	6	18.95	20.60	21.00	22.42	17.22	17.69	18.31	15.22	20.70	—	13.57	Május Szept.	16.62	20.64	20.52	—	17.81	15.87	15.09
Rozs	10	14.55	15.40	16.44	14.65	—	—	13.27	12.52	—	—	—	Május	14.44	17.25	14.72	—	—	—	—
	6	14.60	15.50	16.68	14.74	—	—	13.09	12.69	—	—	—	Május Szept.	13.34	17.10	14.15	—	—	—	—
Zab	10	15.00	15.00	18.60	16.20	—	—	—	—	—	—	—	Május	14.46	17.16	14.72	—	—	—	—
	6	15.00	15.10	18.24	16.15	—	—	—	—	—	—	—	Május Szept.	13.26	17.07	14.15	—	—	—	—
Tengeri	10	15.60	16.80	15.60	—	—	11.56	16.34	—	—	9.36	7.96	Május	14.74	14.19	—	—	11.56	10.46	9.46
	6	15.70	16.80	15.60	—	—	11.61	16.48	—	—	9.41	8.05	Május Szept.	14.38	13.35	—	—	11.50	10.46	9.41
Arpa	10	15.00	15.20	18.36	—	—	—	11.31	9.99	—	—	—	Május	14.80	14.10	—	—	11.61	10.54	9.51
	6	15.00	15.40	16.44	—	—	—	11.78	10.78	—	—	—	Május Szept.	14.48	13.95	—	—	11.56	10.51	9.48

Jegyzet: 1 Juliusra. 2 Októberre. 3 Áprilire.

KERESKEDELEM, TŐZSDE.

Budapesti gabonátözsde.
(Guttman és Wahl budapesti termény-bizományi czég jelentése.)

Budapest, április 8.

Az időjárásban a lefolyt héten hirtelen fordulat állott be. A multheti még enyhe tavaszi időt hideg, a fagypontra alá került hőmérséklet váltotta fel, melyekhez viharokig fajult, erős légáramlatok járultak és melyek csak a hét vége felé gyengültek. Csapadék eső alakjában az ország legtöbb vidékén volt, de ez csak rövid ideig tartott. Egyes vidékekről jégesőt és havazást is jelentettek. A vetések állásával egyelőre meg vannak elégedve de a jelenlegi időjárás kedvezőtlenül itéli meg. Több csapadék és enyhe idő volna kívánatos. A vizállás állandóan magas. A külföldön is változó és hűvös volt az idő.

A külföldi piacokon nagyjából várakozás észlelhető, a forgalom korlátozott és az irányzat inkább lankadt. Ennek ellenében Amerikában az árak inkább tartottak. A látható készletek csökkennek, a délyugati államokból kedvezőlenebb hírek érkeztek, hozzájárultak ehhez Armour tengeri vételei és így az árak valamivel barátságosabban jegyeztek. A hét végével az irányzat lankadt. Az angol piacok úgy látszik nagyjából mérvű hozatalok folytán jól el vannak látva, mert a vételek szűk keretben maradt és az irányzat bányadt volt. Franciaországban lefelé törekvő az irányzat; a készletek ugyan gyengék, de a kereslet is jelentéktelen. Oroszországban az elszállítások tovább is nagyok, amiből azt kell következtetni, hogy az ország belsejében a kínálat is bővebb. Németországban a belföldi buzáknál nagyobb a szükségletnél és belföldi áru elég bőven kerül a piacra. A hét végével a hűvös időjárás folytán csekély javulás állott be. A többi kontinentális piacokon a forgalom továbbra is korlátozott és az árak alig tartottak.

Nálunk a hangulat nyomott, az árak esőkkenők voltak és a forgalom is sok kívánni valót hagy fenn. A felmondások normális keretben haladnak és részben át is vétetnek. E héten felmondottak 42,000 mm. búzát, 43,000 mm. rozsot és 27,000 mm. zabot.

Az üzleti hét részleteiről a következőket jelenthetjük:
Buza a héten is alig részesült figyelemben. A hét elején 15 fillérrel olcsóbb árakon is csak nehezen volt elhelyezhető, mert malmaink eddigi tartózkodásukat folytatva, csak éppen a legszükségesebb bevásárlásra szorítkoznak. Futólag egy napon a vételkezdő kedvezőbb volt, de az elég bő kínálat mellett a malmok változatlan arakkal könnyen vásárolhattak, mert a tulajdonosok készségesen hozták piacra gabonájukat és később 40 fillérg terjedő további visszaeséssel is kellett megbarátkozniuk. Az e heti árcsökkenés így 55 fillért tesz ki, mihez azonban az esősen elarvult határidőpiacz is hozzájárult, ahol az arbitrageált buzamenyiségek így kedvezően voltak fedezhetők. Az összforgalom 75,000 mm.

Rozs a gyenge kínálat dacára a buza lanyhulásával kapcsolatban 15-20 fillérrel olcsóbb és a forgalom az egész héten nehézkes maradt. A fogyasztás tartózkodó és budapesti paritásra 14.25-14.35 kor-ig, valamint helyben 14.70 K-ig jegyzünk 3 óra.

Arpa (takarmány és hántolási czélokra) alig volt

forgalomban, a kínálat ugyan gyenge, de vevők is hiányoznak s továbbra is csak a vidéki fogyasztás marad vevő, mely elvett némi vételeket eszközölt. Az irányzat így állandóan csendes maradt és a multheti jegyzések nem voltak tarthatók. Belföldi árut 14.50-15.20 kor-ig jegyzünk budapesti paritásra. Külföldi árpa figyelmen kívül maradt. Maláta- és sörárpaiban elvett történi eladás, kínálat ily minőségekben alig van; a jegyzések változatlanok.

Zab kezdetben változatlan, utóbb csak 5-10 fillérrel olcsóbb árakon volt elhelyezhető. A kínálat mérsékelt, de a fogyasztási kereslet is gyenge. A forgalomban volt körülbelül 2500 mm.-ért szín és tisztaság szerint 14-15 kor. fizettek helyben.

Tengeri (6 áru) változatlanul tartott és kisebb tételekben 16.10-16.18 K. elt. helyben átvéve. Uj-tengeri iránt az érdeklődés megcsappant és a forgalom ennek megfelelően gyenge. Az árak a mult héthez viszonyítva körülbelül 20 fillérrel olcsóbbak és budapesti paritásra 15.40-15.45 K. jegyzünk. La-Plata és Yellow tengeri nálunk üzletelen volt.

Napijelentés a gabonáüzletről. 1905. április 10.

A készbuza-üzlet ma kezdetben 10-15 fillérrel olcsóbb volt, mig utóbb az irányzat kellemesebbé vált és változatlan árakat eredményezett. Összesen körülbelül 10,000 mm. buza kelt el.

Rozsban kevés üzlet fejlődik, miután az állomások paritás áron nem hajlandók árujukat eladni és csak kisebb tételek kelnek el 14.20-14.30 kor. készpénzáron budapesti paritásra.

Takarmányárpa iránt az érdeklődés élenkebb, különösen erős szemű áru hiányzik. Jegyzünk helyben minőség szerint 14.69-15.40 K.-l.

Uj-tengeri prompt átadásra ab Budapest kocsira rakva 16 K.-ás áron, uj-tengeri 15.50 K. készpénzáron helyezhető el. Uj-tengeriért paritás vasut Budapest 15.80 K.-t fizetnek.

Zab csendes, helyben 14-14.70 K.-ért adható el. Mai eladások:

- Buza. Tiszavidéki: 500 mm. 80.8 k. 18 K. 85 f., 150 mm. 80 k. 18 K. 60 f., 1000 mm. 79.3 k. 18 K. 65 f., 1000 mm. 88.8 k. 18 K. 50 f.
- Pestvidéki: 250 mm. 80 k. 18 K. 60 f., 200 mm. 77.5 k. 18 K. 50 f., 2050 mm. 77 k. 18 K. 50 f.
- Bánsági: 230 mm. 78 k. 18 K. 70 f., 500 mm. 79 k. 18 K. 70 f., 1500 mm. 80.3 k. 18 K. 70 f., 1000 mm. 79 k. 18 K. 20 f.
- Dunavidéki: 1000 mm. 77 k. 17 K. 75 f.
- Becskereki: 2030 mm. 77 k. 18 K. 25 f., 1500 mm. 79 K. 18 K. 25 f., 300 mm. 78 K. 18 K. 25 f.
- Raktárból: 780 mm. 79 k. 18 K. 40 f., 870 mm. 79 k. 17 K. 80 f.
- Tengeri új: 100 mm. 15 K. 50 f., 100 mm. 15 k. 45 f. kpfl.
- Zab: 100 mm. 14 K. 40 f., 100 mm. 14 K. 30 f. kpfl.

Budapesti takarmányvásár. (IX. kerület, Mester-utca. 1905. április hó 11-én. A székesfővárosi vásárgazgatóság jelentése a „Köztelek” részére.)

Felhozott: a szokott községekből 120 szekér réti széna, 3 szekér muhar, 15 szekér zsupszalma, 14 szekér alomszalma, — takarmányszalma, 0 szekér tengeriszár, 10 szekér egyéb takarmány (lóhere, luczerna, zabosbüköny, kóles, stb.), 900 zsák szecska. A forgalom lanyha.

Árak fillérekben q-ként a következők: réti széna 500-1020, muhar 780-840, zsupszalma 470-480, alomszalma 340-360, takarmányszalma —, 100 kéve tengeriszár —, egyéb takarmány —, zabosbüköny 920-940, lóhere 800-800, luczerna —, kóles —, sarju 720-800, szalmaszecska 520-530. Összes kocsiszám 174. Összes súly 198,800 kg.

Vetőmagvak ölmzárólása.

Budapest, 1905. április 6.

A budapesti m. kir. Állami vetőmagvizsgáló állomás az 1904-1905. időnyben, azaz 1904. évi július hó 1-étől a mai napig az alant megnevezett magkereskedők-nél és termelőknél a következő vetőmagmennyiségeket ölmzárólta:

Ölmzárólató fél	Luczerna	Lóhere	Egéb	Összesen
Mauthner Ödön, Budapest	3429	4492	43	7964
M. Mezőgazdák Szöv., Budapest	2225	3214	320	5769
Haldek Ignác, Budapest	1984	1437	124	3545
L. P.**) közraktári váll., Budapest	1419	1748	20	3187
Szalay Gyula, Budapest	337	1139	109	1585
Löwenháth testvérek	110	815	20	945
Beimel és fia, Budapest	324	260	—	584
Sachselt et Sohn	45	389	20	454
Grünfeld Aron	—	389	—	389
Lamberger Károly, Budapest	127	140	58	385
Kramer Lipót, Buda	43	275	—	318
Frommer A. H. ut., Budapest	162	43	—	205
Boross Dezső, Budapest	38	113	50	201
Szávostz Emil, Budapest	68	97	—	165
Roudniczky József	—	153	—	153
Radwaner, Budapest	11	122	—	133
Szolnoki Mezőgazd. Szövetkezet	91	—	—	91
Schlesinger Mózes, Szarvas	76	—	—	76
Guttman Mór, Szarvas	73	—	—	73
Freund Sámuel, Szatmár	—	61	—	61
Fuchs Fülöp, Budapest	60	—	—	60
Grünhut és Fanta	—	51	—	51
Misák Henrik, Budapest	—	46	—	46
Aradi gazd. egyesület, Arad	34	—	—	34
Felsenburg Tivadár, B-Gyarmat	—	3	28	31
Gróf Teleki Arvéd, Drassó	23	—	—	23
Gombás Jenő, Budapest	7	—	—	7
Összesen	10686	14984	802	26472

*) A hazai mezőgazdaságra káros amerikai herefele magvakat a magvizsgáló állomás nem ölmzárólja.
**) Leszámított és pénzváltó banknak olvasandó L.P.

Szeszélot.

A szeszüzletben e hét elején a forgalom valamivel élenkebb volt és több tétel finomított szesz és kontingens nyersszesz kelt el ab termelő állomás vidéki szeszfinomítók és mezőgazdasági szeszgyárak részére.

Elkelt helybeli és vidéki egyesült szeszfinomítók-tól finomított szesz adózva 154.50-155 K., adózatlanul szabad raktárra szállítva 55.40-56 K. nagyban és 2 K. drágábban kicsinyben, mig ellenben kartellen kívüli finomítók 1.50-2 K. olcsóbban ajánlottak finomított szeszt.

Élesztőszesz adózva 154-50-155 K. adózatlanul 55-50-56 K. ajánlottak nagyban és 2 K. drágábban kicsinyben.

Denaturált szesz hordóval együtt 46-46-50 K. lanya import mellett nagyban és 1-2 K. drágábban kicsinyben.

Mezőgazdasági szeszgyárak részéről kontingens nyersszesz e hétnek elején élelken volt ajánlva és több félét ab termelő állomás 45-45-50 K-ig talál vevőre. Exkontingens nyersszeszben lanya az irányzat.

A kontingens nyersszesz ára Budapestén 49-50-50-50 K.

Bécs. Kontingens nyersszesz 48-80-47 20 K. Prága. 137-50- adózott tripló szeszért, adózatlan szeszért.

Triest. K. adózott finomított szeszért.

Table with 2 columns: Budapesti heti jegyzés (nagyban, kicsinyben) and prices for various goods like Finomított szesz, Élesztőszesz, Nyersszesz adózva, Denaturált szesz.

Az árak 10,000 literfokként hordó nélkül bérmenleve, budapesti vasúttalomáshoz szállítva, készpénzfizetés mellett értendők.

Élelmi cikkek nagyban árai a központi vásárcsarnokban.

Magyar Gazdák Vásárcsarnok Ellátó Szövetkezte jelentése. 1905. április 11-én.

A husvéti ünnepek közeledtével az üzlet élénk képet öltött. Különösen levágott bányók, füstölt sonka, cseztifügált tea-vaj és főző (kópült) vaj valamint a spárga örvend ezidőszert jó keresletnek, s minthogy most az ünnepek beálltáig e cikkekért magas árak érhetők el, hozzánk való mielőbbi beküldésüket ajánljuk a gazdaságoságunknak.

Burgonyából különösen a rózsafaj iránt mutatkozik nagyobb érdeklődés. A tojáspiaczon váratlanul ismét hatalmasan felzöktek az árak s a nagyobb fogyasztás egyelőre megőrzi bennünket hirtelen visszacsúszástól.

Mai nagyban árai:

Husneműk: marhahus 112-128 K., helybeli borjúhús 100-112 K., vidéki borjúhús 80-106 K., sertéshús 130-140 K., szalonna friss 144-152 K., szalonna, sózott 140-152 K., szalonna füstölt 150-160 K., szalonna, olvasztani való 144-150 K., háj 150-150 K., sertésszár 144-150 K., füstölt sonka K. mm.-kint. Bányai, leölt bőrben kg.-kint 94-102 fillér. Juh: leszurva bőr nélkül K. Szépen tisztított szopos malacz, prima minőség 0-0-0 K. kilogrammja.

Füstölt hús (vidéki) kg-ja 130-170 K., hazai sonka 170-190 K., szalámia 3-3-20 K., nyári K. Vad: nyul darabja 0-0-0 K., fogoly K. fillér, fácán K., szalonna K., darabonkint. Vaddisznó 88-90 fillér. Őz (egészben), szarvas K. kg.-ként. Fenyves madár darabja 40-44 fillér.

Baromifélék: 66 baromfi 0-0-0 K., rántani való csirke 280-340 K., sütni való csirke 350-380 K., kacsa, sovány 320-360 K., hizott 4-5-5 K., lud, hizott 14-18 K., pulyka, sovány 8-9-9 K., hizott 12-14 koronával páronkint.

Vágott hizott liba 120-140 K., vágott hizott kappan, kacsa és pulyka 140-160 K. kg.-kint. Teavaj: (cseztifügált) 260-3-0 K., főzővaj 2-250 K. kg.-ként. Tehénturó kg-ja 48-56 fillér.

Zöldségfélék: Burgonya (vagonáru) sárga 9-10-0 korona, rózsá l. 8-50-9-0 korona, kifli fehér 6-6-40 korona, kifli sárga 0-0-0 korona, 100 mm.-kint. Fehér burgonya 0-0-0. Hagyma, hazai, 50 kg.-os zsákokban zsákkal együtt 18-20 K. Egyiptomi mm.-kint 24 K., sárgarépa 22-24 K., petrezselyem 38-44 K., kevert zöldség 30-34 K. fohagyma 40-44 K., tormá nürnbergi I. a K., hazai nagy édes K., apró erős K., fejeskáposzta 24-30 K. métermázsánkint. Spárga kilója K.

Gyümölcsfélék: szőlő: borszölő szagos fillér, Opportun szőlő fillér kg.-kint. Alma, válogatott elsőrendű áru 50-60 K., másodrendű alma 40-50 K., harmadrendű apró áru 22-30 K. métermázsánkint. Körte, elsőrendű K., másodrendű K., birsalma K. mm.-kint. Dió nagy papírhéjú K., apró Ia. K. Nagyotó nagy olasz K. mm.-ként.

Méz: pergetett ákác 0-90-1-0 K., hárs 0-90-1-0 korona kg.-ként. Szilvaiz K. kg.-kint, száritott gomba 4-4-0 K. kg.-kint. Mák (kék - f. kilónkint) Sajtok: Romandour dekagrammos téglákban korona, grói K. kg.-ként. Champion 0-0-0 K. kg.-ként.

Tojás: bácskai 76-78 K., erdélyi apróbb áru 74-76 K. ládánként (1440 drb), apadt K., meszes K.

Hideghusvásár a Garay-téri élelmi piacon 1905. április hó 11-én (A székesfővárosi vásárigazgatóság jelentése a „Köztelek” részére.) Felhozott Budapestről 42 árus 49 drb sertést, 1 árus drb süldőt, 1800 kg. friss húst, 1200 kg. füstölt húst, 400 kg. szalonnát, 200 kg. hajat, kg. zsirt, kg. kolbászt, kg. hurkát, kg. füstölt szalonnát, kg. kocsonyahúst, kg. disznósajtot, kg. (- drb) sonkát, kg. töpörtöt.

Videkről és pedig összesen: 22 drb sertést.

Forgalom közepes. Árak a következők: Friss sertéshús 1 kg. 148-200 fillér, 1 q 136-138 kor. süldőhús 1 kg. 140-160 fillér, 1 q 132-134 korona, füstölt sertéshús 1 kg. 180-200 fillér, 1 q korona, szalonna zsirnak 1 kg. 136-140 fillér, 1 q korona, füstölt szalonna 1 kg. 180-190 fillér, 1 q korona, háj 1 kg. 152-154 fillér, 1 q korona, disznósajt 1 kg. 152-154 fillér, 1 q korona, kocsonyahús 1 kg. 80-90 fillér, 1 q korona, füstölt sonka 1 kg. 180-220 fillér, 1 q korona, kolbász 1 kg. disznósajt 1 kg., burka 1 drb töpörtü 1 kg. fillér.

Hideghusvásár az Orozi-uti élelmi piacon 1905. április hó 11-én. (A székesfővárosi vásárigazgatóság jelentése a „Köztelek” részére.) Felhozott Budapestről 13 árus 15 drb sertést, 1 árus 5 drb süldőt, 1200 kg. friss húst, 600 kg. füstölt húst, 300 kg. szalonnát, 160 kg. hajat, kg. zsirt, kg. kolbászt, kg. hurkát, kg. füstölt szalonnát, kg. kocsonyahúst, kg. disznósajtot, kg. (- drb) sonkát, kg. töpörtöt.

Videkről és pedig összesen: drb sertést. Forgalom lanya. Árak a következők: Friss sertéshús 1 kg. 144-168 fillér, 1 q kor. süldőhús 1 kg. 144-160 fillér, 1 q korona, füstölt sertéshús 1 kg. 160-200 fillér, 1 q korona, szalonna zsirnak 1 kg. 136-140 fillér, 1 q korona, füstölt szalonna 1 kg. 148-160 fillér, 1 q korona, háj 1 kg. 156-158 fillér, 1 q korona, disznósajt 1 kg. 156-160 fillér, 1 q korona, kocsonyahús 1 kg. 120-120 fillér, 1 q korona, füstölt sonka 1 kg. 180-220 fillér, 1 q korona, kolbász 1 kg. disznósajt 1 kg., hurka 1 drb töpörtü 1 kg. fillér.

Bécsi szarvasmarhavásár.

(Eredeti jelentés a „Köztelek” részére.) 1905. április hó 10.

Table with 2 columns: Főlhajtás összege (drb) and Minőség szerint (drb). Rows include Hizottélelőmarhában főlhajtás, Csontozni valómarhában főlhajtás, Összesen, Eladatlan maradt, Származási hely szerint, Magyarországi, Galic, s bukovinai, Osztrák tartományokból, Összesen.

Árak: (100 kilogrammonként elősúlyban koronaértékben fogyasztási adó nélkül.)

Table with 3 columns: I. rendű, II. rendű, III. rendű. Rows include Magyar hizott ökör, Galicizai hizott ökör, Tarka hizott ökör, Bikák, Hizott tehén, Legelőmarha, Csontozni való marha, Bivaly, Konzerváru (selejt.).

Irányzat: csendes, az árak a multhetihez képest nem változtak, bikák ára 2-3 koronával hanyatlott.

Vásáron kívüli közvetlenül a vágóhídra érkezett a lefolyt héten 706, a mult vesztegvásárra való főlhajtás 57 darab.

Az április 24-re eső szarvasmarhavásár (kedden) április 25-én fog megtartatni.

Szerkesztői üzenetek.

K. J. N.-Major. A 213. sz. alatt kérdező teljes ezime: Glück Sándor, Monostor-Pályi. Tessék közvetlenül hozzáfordulni, mert mi termények közvetítésével nem foglalkozunk.

B. S. Soódi. Levelét nem kaptuk meg. Tessék a kérdést megismételni.

Urad. intézőség. Ujszász. A kérdéses czikk lapunk 1904. évfolyamának 23. számában jelent meg. A lap megküldése iránt intézkedtünk.

S. N. B.-Doróc. A felvilágosítás nagyon egyszerű, de mégis jobb szeretnék volna, ha betetszik élni a vetőmagvizsgáló állomás értesítésével. A dolog lényege ugyanis, hogy a vetőmagkereskedők által bejelentett mindegyik zsák heremagból vesz az állomás egy kisebb mennyiségű próbát, az előírt törvényes szabályok szerint. Ha ebben nem talál arankamagot, úgy bizonylatot állít ki, hogy a vető próba szerint a heremagot arankamentesnek találta. Amiből nem következik, hogy az egész zsák tartalmában bizonyos minimális arankamag ne találassék. Hogy azonban e kevés arankától már az

első évben koszos legyen az egész heretetés, az egyszerűen mese. S ha mégis megtörténik, ez csak az ölmázról zsákok tartalmának meghamisítása lehet és alig hisszük, hogy egy szolid magkereskedő czég ilyen manipulációkba bocsátkozék. A tanulság ebből, hogy államilag ölmázról magot megbízható czégektől vásároljunk, de még akkor mindig szükséges az egyes kaszálások alkalmával talált arankafoltokat szorgosan kijelölni, azokból az arankát a legnagyobb elővigyázattal kiirtani és az így megtisztított luczernáson magunk termeszszünk vetőmagot.

P. B. Avasfészfalu. Forduljon felvilágosításért a Magyar Gazdák Vásárcsarnok Ellátó Szövetkezetéhez, Bpest, Csarnok-tér 5. sz.

Báji Patay Viktor. Kérjük lakásának pontos címét, mert különben nem válaszolhatunk.

Sz. J. Patay. A gyakorlati gazdatiszti vizsga utján szerzett képesítő bizonyítvány a gyakorlati szakvizsgát szabályozó miniszteri rendelet szerint csak az 1900. évi XXVII. t.-cz. 25. és 27. §-ait illetőleg egyenjogusítja a gyakorlati vizsgán képesítetteket az oklevelesekkel. Tehát nem használhatják az okleveles gazdatiszti czimét és bizonyos, egyéb fenntartott jogokat, mert ezek használatát a földmívelésügyi miniszter még ha akarná sem engedélyezhetné. Am biztosítja a gyakorlatilag értékes jogokat, t. i. a 25. §-ban felsorolt köztött birtokokon való alkalmaztatás és a 27. §-ban az okleveleseknek fenntartott gazdatiszti czimek használatának jogát. Hogy pedig a „Köztelek”-ben félembereknek tartanak a gyakorlati vizsgán képesített gazdatiszteket, az egyszerűen ügyetlen és rosszakaratu agitáció ellenünk. Aki Önöknek ezt mondta, tessék kérdőre vonni, mutassa meg a „Köztelek” illető számát, ahol ilyenféle, vagy csak ahhoz hasonló mondás is előfordul.

V. Gy. Kispeszt. A földi giliszta a kerti és más mivelte talajon igen hasznos munkát végez. A földet össze-vissza turkálja s járatai utján a ta'aj szellőződik, utat s alkalmat nyit a különböző talajbakteriumok szaporodásának és jótékony hatásuk. Porhanyítja a talajt és tápláló erejét növeli általlal is, hogy emésztés utján is a korhadó növényi anyagok bomlását, a trágya átalakulását siettet. Keveri a földet, amennyiben az alsóbb pihentebb rétegekből részeket hoz a felszínre. Végül a nedvességnek a talajba való egyenetesebb elosztása és tartósabb megtartása is eredménye az ő munkájának. Mindezek folytán a földi giliszta a talajból való kirtását egyáltalában nem tanácsoljuk, sőt a tulajdonosnak éppen örülnie kell a segítségnek. Irtsuk egyébként csak székénegyel történetek, úgy mint a filloxéra, de sekélyebben (15-20 cm.-nyire) és többet (35-40 grammot) adagolva olyankor, amikor a föld üres és nincs rajta vetemény.

I. G. Y. Gyakorlati gazdatiszti vizsgára nem bocsátható, mert nincs meg a kívánt 5 évi gazdatiszti gyakorlata 1901. május 1-je előtt. Egyébként mint gazdatiszt továbbra is akadálytalanul alkalmazható, csak éppen 1906 május 1-től nem vételtetik föl az 1900. évi XXVII. t.-cz. 25. §-ában felsorolt állami és 3000 K.-nál több adót fizető hitbizományi, főpapi, községi és egyéb birtokokon és nem használhatja a fenti törvényezik 27. §-ában felsorolt gazd. segéd, intéző, kasznár, tisztartó, felügyelő és jószágigazgató ezimeket, hacsak már a törvény életbe lépte előtt is nem viselte azokat. A jelenlegi czimmel a szolgáltatásban azonban mai rangjában bármennyig megmaradhat, sőt számtartó, prefektus, avagy jószágkormányzó ezimen főtisztáz is előléptethető.

Nyilttör. *)

BRÁZAY FÉLE SÓSORSZESZ NAGY ÜVEG ÁRA: 2 KORONA KIS ÜVEG ÁRA: 1 KORONA HASZNÁLATI UTASÍTÁS MINDEN ÜVEGHEZ MELLEKLVE VAN!

*) Az e rovat alatt közölttekért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

Din

Gondosan elkül... Sárdinnyé... Bem táborok... Bomba söldh... bello, Muskat ora... lop, Sirimpe... Turkesztáni o... söld, Turkeszt...

Gösgödinnyé... Debrecei kor... sova... 50 szemes ada... 800... 1000... 12500... 5000... 10000... Öt holdon felül... rendelősh...

BIRÓ PA

Rövid ké... bizonyítja

a

Eladás... készült többfé... ojtvány. Tov... Kimerit...

Nag

a

1. K... 2. A... 3. E... 4. S...

Sz

Dinnye-mag.

Gondosan elkülönítve termelt, következő fajlistát kitűnő minőségű válfajokban kaphatók:

Sárgadinnyék: Ananász zöldhúsú, Ananász vörshúsú, Bem tábornok, Bellegarde cantaloup, Bomba sárgahúsú, Bomba zöldhúsú, Composité, Lind Jenny, Margit Muscatello, Muskat orange, Non plus ultra, Párizsi prescott cantaloup, Srimpossek, Tiszagyöngye, Tompa-féle Kaszanka, Turkesztáni cserhájú, Turkesztáni gömbölyű, Turkesztáni zöld, Turkesztáni nagy zöld, Turkesztáni rózsahúsú, Turkesztáni sárgahúsú.

Görögdinnyék: Apafái, Athénei, Aranyárga-béni, Debreceni korai, Hevesi, Hortobágyi, Luby-féle Marsovszky-féle, Ónody-féle, Samsoni. 3309

FAJTÁNKINT:

50 esemes adag	5 fészeknek kétévesbeni vetésére	— 20 K.
500 " " "	" " " "	1.00 " "
1000 " " "	" " " "	3. " "
2500 " " "	" " " "	7. " "
5000 " " "	" " " "	12. " "
10000 " " "	1000 (egy holdra való)	20. " "

Öt holdra felüli rendelésnél külön kedvezmény, a megrendeléshez nyomtatott termelési utasítást ad.

BIRÓ PÁL kertgazdasága, Debreczen.

Bérlet

Birtokbérletet keresek 500—1000 m. holdat lehetőleg vasúti állomásra és közlekedéshez közel. Leveleket birtokbérlettel, évi haszonbér megjelölésével kérek, »Birtokbérlet, Bokszeg-re.« 636

Keresek Vas-, Fehér-, Somogy- vagy Zalamegyében egy oly 1000—1200 holdas birtokot bérbe és azonnal átvételre, mely egy város vagy vasútállomás közelében fekszik és jó minőségű földekkel és rétekkel bír és rajta kényelmes uriak elegendő és megfelelő gazdasági épület van. Ugyanígy birtokot, mely nagyobb költséggel van megterhelve, életjáradékra is átvessék. Salva ajánlatokat kérek »Dunántul!« jelleg alatt a kiadóhivatába intézni, 694

Eladó urilak!

Hevesmegyében, egészséges vidéken, a **Mátra** aljában **1 3/4 órányira a fővárostól**, 1/4 órányira a vasúti állomástól, kitűnő országot mentén, közel két nagy városhoz. **A beltelek 3 1/4 m. hold kiterjedésű**, van rajta egy **kőből épült csinos, kényelmes urilak 7 szobával, konyha- és cselédszobával**, továbbá **10 lóra istálló kocsi-lakással**, azonfelül **kocsiszin, kertészlak, éléskamra, mosókonyha, magtár** s több különféle helyiségek, mind jó karban. **Csinos díszkert számtalan fenyőfákkal**, szép **konyhakert üvegházzal és gyümölcsösökkel**. A beltelek közepén kitűnő **ártésvízforrás**. Czim a kiadóhivatalban. 3282

Rövid két hét alatt érkezett nagyszámú elismerő levél bizonyítja, hogy a legjobb minőségű szőlőajtványok

a „NOÉ“ szőlőajtványtelepen

(Szalacs, Biharmegye) kaphatók.

Eladásra kerül még nagyobb mennyiségű Riparia Portalis alanyon készült többféle kiválóbb bor- és csemege-fajta I. osztályú gyökere **fásajtvány**. Továbbá érmelléki borfajtákból gyökere és sima **zöldajtvány**.

Kimerítő árjegyzéket ingyen és bérmentve küld.

Nagy Imre szőlőbirtokos
a **Nóé szőlőajtványtelep tulajdonosa.** 3298

ÚRL REZSŐ
SERTÉSBIZOMÁNYOS
— BUDAPEST —
VIII., Bérkocsis-utca 12.

Sertéseket sovány és hizott állapotban a legmagasabb napi árakoz értékesít.

Gazdasági

Lexikon-ról

prospektust ingyen küld a

„PÁTRIA“
gazdasági szakkönyvtárosoké
BUDAPEST, IX., Újlás-ut 25.

Kocsi-gyártás.

Budapesti Kovács- és Kocsigyártó-ipar-
testület védnöksége alatt álló

Kocsi
Árucarnok-
Szövetkezet

BUDAPEST, VII., Kerepesi-ut 72. szám.
Ajánl mindennemű hintőkocsit. 3117

Kipusztít minden hálószerű, eres levelű gyomot,
mint: utifű, aranka, vadrepce, szerbtövis, kon-
koly, buzavirág, csalán, moha stb. irtványokat!
100—130 kilót tartalmazó ingyenes hordókban 100 kiló

ára 24 korona

helyt budapesti raktáromon utánvétel mellett.

Számtalan elismerő
nyilatkozat!

Teljes szavatosság a
csalhatatlan sikerért

Használati utasítás!

1. Korán reggel, mikor még harmatos a növény, vagy eső után szélcsendben.
2. A siker legbiztosabb akkor, a midőn az utifű, vadrepce stb. 3—5. levelei jelentkeznek.
3. Egy kiirtandó gyommal benőtt katasztrális holdra 35—45 kiló elegendő.
4. Száraz helyen megóvándó.

Porszóró készülékek:

1. sz. tölcser alaku	6 K.
2. „ fuvós	7 „
3. „ Vulkán	30 „
4. „ „Velarin“	150 „

Szücs Ödön Budapest, VI. ker., Nagymező-utca 66. szám.

Nem képzelek nagyobb örömet

a gazdának, mint azt, ha nincs beteg állatján, különösen ha borjúvérhas nem üt ki. Ezért ajánlom minden gazdának, hogy úgy tegyen, mint én; nevezetesen, idejekorán lássa el magát thüringiai labdacsokkal. Ez a borjúvérhas ellen nemesak a legjobb gyógyító, hanem övöszer is.

Jómódomat

ezen labdacsoznak köszönhetem: mert mindig egészséges állataim vannak. Legcélsezerűbb a thüringiai labdacsoot mindjárt az állatok világra jötte után adagolni, akár mutatkozik a borjúvérhas, akár nem. Kaphatók gyógyszerárakban és az állatorvosoknál, s ha ott nem kapható, Török József gyógyszeráránál, Budapestben. Egy egész doboz 3 kor., fél doboz 1.60 korona.

Gyógytétel: Pelletierin 0.133, Myroba. 10, Extr. ros. és gran fruct. aa 2, Gt 1, oszok 1 gr. Egyedüli gyáros: Lageman Cl. vegyészeti gyára, Erfurt.

Konkolyt

gazdáknak fümagmentes kitünő minőségben Fiuméből jutányosan szállít:

Bloch József BUDAPEST, V., Wurm-utca 1. sz.

Pádúai fehér magtengeri

a csövek közepéről kézzel morzsolva, eladó 24 koronáért 100 kilónként, zsák nélkül, a sárvári vasúti állomáshoz szállítva. (1904. évi termés holdanként 1500 kgr.)

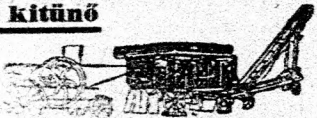
Gazdasági intézőség Nyögér, Vasm.

1902. évi díszszentmártoni kiállításon 5 díszoklevéllel. — 1903. évi besztecerzei kiállításon 2 ezüstéremmel. — 1904. évi kolozsvári kiállításon 3 díszoklevéllel. — 1905. évi pozsonyi kiállításon 3 oklevéllel.

Kállai Lajos motortelepe, Budapest, VI., Gyár-u. 50.

Teljes jótállás kitünő

cséplésért!!

A jelenkor leggyorsabb és leg-tökéletesebb motorcséplő-készlete.

Gépesz nélkül könnyen kezelhetők. Ezen legújabb motorok terjesztése érdekében használt gépezetek cserébe vételnek.

Ezen motorcséplő-készletek felülmúlhatatlan kitünősege felől tudakozódní lehet:

Báró Kemény József úrnál, Maros-Némotól (Erdély). — Zeykfalvi Zeyk Dániel főispán úrnál, Nagy-Ényed. Gróf Hallás József úrnál, Pászta-Karád. — Nagy János úrnál, Beleg. (Somogy). Legbiztosabb olcsó üzem!

Tökmag. Sok éven át Általam sített szürke indiai mammut és vörös ohinal tök kereszteléséből származó magból a tavalyi termés folytán csak kis készletem van. Ára kilónként 3 korona. Tarnai Bertalan föld-birtokos Apostagon, Postau. 614

Eladó 24-gyefasziropok, 2-3 méteres hosszú kerítésnek való tügyfa-ozsópok vastagsága 12 cm. Tenke vasutállomásra vagy tészés szerint. Lakos István, Ókrös, Biharmegye. 877

Burgonya eladó, Magyar-hagyma 100 kilónként 5 K. Nagas csiraképeségű piros kúpos 24 koroná. Múhar-mag 35 koroná 100 kilónként, továbbá 500 darab akáczeletrák tuskójával együtt szalmiva, 250 cm. hosszú, 15-25 cm. vastag átmérőt, különösen kerítésdúcoknak alkalmas, darabonként 3 korona, fenti árak vasútra szállítva értendők. — Szőlőkarók 20,000 db 16röl-vágott, gömbölyű akáczeletrák 5 és 6 méteres hosszú vastagságban. — Megrendelések Strasser Vilmoshoz, Múh-puszta posta Felső-Iregh kül-dező. 617

Eladó 1000 darab sorfának alkalmas, igen szép szeder és akáczeletrák, darabja csomagolva vasútra szállítva 40 fillér. Malinszky Ferencz földbirtokos, Zalaegerszeg. 630

Eladó a csomagszállító uradalmi lomból: egy Clayton-féle 6-os tüzemben és jó karban lévő cséplőszekrény. Bővebbet a Felügyeltségnél, Somogy-Száll. 684

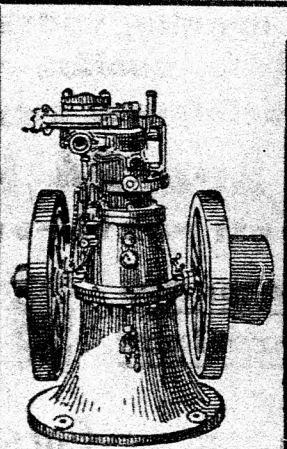
Dinnyemag 5 adag, kitünő minőségű, csukor és görög-dinnye fajokból, bérmentve, utányvételt 1 korona. Madarász dinnyetelepre, Péczel.

Szalma. Préselt bura, rozs- és zabszalma bármennyiségben kapható Ehrenreich Kálmánál, Hajmók, Bács megye. 6377

Világírás szabadelm 18 államban.

Stadel-Torkos földmérő-taliga kapható Stadel gép-gyárban, Gyö 11

Gazdák és iparosok figyelmébe. Reformátor-motor-jokomobil benzín-, gáz- és spiritusüzemre a legjobb orogép, mert egyszerű szerkezetű, tartós és olcsó. Kérjen árlapot. Signer F. és R. mérnöki iroda — Budapest, — VII., Kertész-utca 50. sz.

Marha-Mérlegek!

Erös vaskorlással 1500 kilogramm horderőre tolösulylyal vagy súlyokkal mérésre berendezve a legjobb és a legerösobb szerkezettel!

Hid-Mérlegek!

Kocsik, szekerek és állatok mérlegelésére! 4000 vagy 3000 kilogramm horderőre 4 méter hosszú, 2 méter széles, tolösulylyal erös és szolid kivitelben.

Raktári-Mérlegek!

Mindenféle rendszerű, erös és pontos kivitelben minden mérleg törvényesen hitelesítve 3 évi jótállás és jókarbantartás mellett.

ÉNES BANO mérlegmúszerezés BUDAPEST, VII., Ocbány-utca 78.

Takarmany-kiviteli tilalom

folytán külföldi kötéseköl visszamaradt lenmagpogácsát

10-20 métermázasától kezdve elsörendü minőségben, a teli hónapokra legolcsóbban szállít:

KRAUSZ HUGÓ, orószakarmány- és termény kiviteli üzlete

2610 BUDAPEST, V. ker., Szabadság-tér 9.

Gözcseplö-készletek

nyárilag kijavított állapotban minden nagyvágban előnyös árban szerkeszték be, hasonlóképen használt cséplökészletek új gözcseplö készletekre való becserelését kedvező módokat mellett eszközöl és szögél fel-188 szövitásokra ajánlatl Szücs Ödön czög Baján.

Prima száraz tengerimeslék, foszforosavas takarmány-csontmész 40-42%, különféle olajpogácsa, jutányosan kapható:

NEUBAUER ADOLF gyári meghatalmazottnál GYÖR.

kosárbetétek

gözcseplögépek számára, kaphatók a feltalálónál, teljes felelösség mellett, hogy tiszta cséplést lehet vele végezni a legrosszabb esetben is.

A kosárbetétek ára: 4 löerejű géphez 30 frt 6 > > 35 > 8 > > 40 > 10 > > 45 >

Megrendelés esetén a kosár szélességének mérete be-küldendő.

BAJZÁT IGNÁCZ Székelyhidon. 3322

Házinyul teryasztés és örökösítés. Fontos V könyv számos képpel, 2 korona 20 fillér előleges bektüldés ellenében bérmentve megküldi a "Pátria" r.-t. gazdasági szak-könyvkereskedése Budapest, IX., Köztelek.

Vétel

Tej. Egy sajtgyár létesítéséhez tej, uradalmi tej megvételre keresetlek, esetleg fonnálló sajtgyár átvételre. Szies ajánlatok e lapnak kiadóhivatalához kéretnek „Sajtgyár” jellege alatt. 676

Hársfavirágot

elővételre veszek és kérek ajánlatot 686

Detsinyi Frigyes gyögyőnévnykereskedő Budapest, Marokkói-utca 2.

Tej kerestetik.

Egy budapesti szövetségnek, a hol ez idő szerint is 5000 liter a napi fogyasztás, 1000-1200 liter naponkint szállítandó teje volna szüksége. — A ezim megtudható a kiadó-hivatalban. 688

Lenmagot minden vidéki állomáson, legmagasabb árak mellett 5953 vásárol

Krausz Hugó terménykiviteli üzlete Budapest V. Szabadság-tér 6

Ajánlok arankam-

tességre államilag ölmzárólt, szavatolt csiraképes, amerikai és olasz magtól ment

lóheremagot

80 és 85 koronával

kiváló szép, bőtermő ligowoi

zabot

10 koronával

magas csiraképeségű

tavaszborsót

12 koronával

budapesti raktáram-ból, továbbá rendkívül

szép, magas csiraképeségű

baltacim-

magot

15 koronával

a pinczehelyi állomá-sról, valamennyi 50 kilónként.

Haldek

magnagykereskedése BUDAPEST, VII., Károly-körut 9. szám.

Értékelési ár minden... A legkisebb

Betöltendő

Gazdatiszt, német nyelv... 600 korona évi díjazás... 1-ére. Megkivántatni... 1-ére. Fénykép és biz... 1-ére. Bogáthy Józsefhez, 10... Nyíröbögáton, Szabolc

Kulesár, kis család... 1000 korona... 1-ére. Megkivántatni... 1-ére. Nagy-majori Gábor... Ohat-Köcs szimzandó

Gazdasági... 1000 korona... 1-ére. Megkivántatni... 1-ére. Schvasser, Bernát, Postmegye.

Gépeszi... 1000 korona... 1-ére. Megkivántatni... 1-ére. Hosszu évi t... 1-ére. Megkivántatni... 1-ére. Hosszu évi t... 1-ére. Megkivántatni... 1-ére.

Gazdasági... 1000 korona... 1-ére. Megkivántatni... 1-ére. Hosszu évi t... 1-ére. Megkivántatni... 1-ére. Hosszu évi t... 1-ére.

Két ispán... 1000 korona... 1-ére. Megkivántatni... 1-ére. Hosszu évi t... 1-ére. Megkivántatni... 1-ére. Hosszu évi t... 1-ére.

Egy vizsgázott... 1000 korona... 1-ére. Megkivántatni... 1-ére. Hosszu évi t... 1-ére. Megkivántatni... 1-ére. Hosszu évi t... 1-ére.

Gazdatiszt... 1000 korona... 1-ére. Megkivántatni... 1-ére. Hosszu évi t... 1-ére. Megkivántatni... 1-ére. Hosszu évi t... 1-ére.

Tejkereslet... 1000 korona... 1-ére. Megkivántatni... 1-ére. Hosszu évi t... 1-ére. Megkivántatni... 1-ére. Hosszu évi t... 1-ére.

Magángyakormok... 1000 korona... 1-ére. Megkivántatni... 1-ére. Hosszu évi t... 1-ére. Megkivántatni... 1-ére. Hosszu évi t... 1-ére.

Stabil kondenzált... 1000 korona... 1-ére. Megkivántatni... 1-ére. Hosszu évi t... 1-ére. Megkivántatni... 1-ére. Hosszu évi t... 1-ére.

GŐZMIVELÉS.

Nagyobb területek szántását gözekével
hajlandó vagyok elváltatni; épügy
mélyrigolozást szőlő-telepítésekhez.
Érdeklődők kéretnek, hogy alant emmemben forduljanak.
WOLFF ERNŐ, gőzsántási vállalkozó
BUDAPEST-KELENFÖLD.

Legtökéletesebb

fogatos- és kézi-kapálók
és sormivelő eszközök

BÄCHER RUDOLFNÁL
Budapest, VI., Nagymező-ú. 68.

Magyarországi vezérképviselő és főraktár:

SZÜTS ZSIGMOND.

Olcsó árak.

Kimerítő árjegyzéket

készséggel küldünk.

Büttner egytetemes szárítóján

aszalhatunk **czukorrépa-leveleket** és fejekeket, tengeri-, cichoria- és burgonya-leveleket és szárazakat, lóherét, burgonyát, répát és egyéb mezőgazdasági terményeket. Büttner czukorrépaszelet-szárítója. Répa-gyökér értékesítése. Büttner Rajnai Kazán- és Gépgyár T. K. sz. Uerdingen a/Rh. szárítótelepek különleges gyára. 145 telek. Üzemben. Vezérképviselőség Magyarország és Ausztria részére.

STEINER és WALLEZ, Bécs I. Graben 16.

A „Szegei kenderfonógyár részvénytársaság”
Szegei ajánl a legjutányosabb árban

gözeke sodronyköteleket

a legnagyobb hordképességű angol tégely aczélból, továbbá

manila kévekötőfonalat

minden aratógépnél használható, gombolyításban és
kézi kéve- és porció-kötő zsineget favégekkel.

Ugyanott legelőnyösebben beszerezhetők gazdasági kötél-
fonatok, kőzetek, kocsik és szénakötél stb. továbbá
valódi kenderzsákok.

A valódi

SACK EKE

kizárólag

3315

PROPPER SAMU

gazdasági gépüzletében kapható

BUDAPEST, V., Váci-körút 52. sz.

„PEF” (Porcellán-Email-Festék)

falakon és fán porcellánszerű, mosható mázolatot ad.

Legnagyobb tisztaság. Sok évi tartósság.

Nincs por, piszok, penész a vele mázolt falakon.

Gazdasági üzemek, mint tej-, vajkezelési és sajtkezelési
helyiségek, istállók, gópházák, élesztőkamrák, konyhák,
fürdőszobák, klozetek stb. részére felette célszerű.

BESSEMER-FESTÉK (vödögyűlő)

legtartósabb rozsa elleni mázo-
lat, mindennemű vasszerkezetek,

vas- és hullámbádogtetők, tartók, istálló-vasgerendák, keríté-
sek, vaskapuk, vasablakok, gépek, lokomobilok stb. részére.

Kimerítő ajánlattal és prospektussal szívesen szolgálnak az egyedüli gyárossal:

LÜTZ EDE és TÁRSA, festékgár
BUDAPEST, VII., Örnagy-utca 4.

ROBEY-féle világhírű eredeti angol cséplőkészletek,

„ATTILA” legkiválóbb benzínmotor-locom-
bilok verőléczes dobbal ellátott vasrámás cséplőkkel párosítva

SZÜCS ÖDÖN-nél Budapest, Nagymező-ú. 66.

